



Památné stromy Zlínského kraje

Magdaléna Šnajdarová a kolektiv

Památné stromy Zlínského kraje

Magdaléna Šnajdarová a kolektiv

Úvodní slovo



V rukách držíte publikaci o památných stromech Zlínského kraje. Je to poprvé, kdy jsou takto pospolu všechny vyhlášené památné stromy našeho kraje zveřejněny. Některé již byly chráněny i před více než 100 lety, jiné byly vyhlášeny teprve nedávno. Strom člověka provází od narození do smrti. Při narození je uložen do dřevěné kolébky a bývá na jeho počest zasazen nový strom. Po ukončení života je pak uložen do dřevěné rakve. V průběhu života je strom často významným milníkem životních událostí. U významných stromů se scházeli například řemeslníci, když odcházeli za prací do světa, aby se zde zase sešli i po návratu domů. Pod mohutnými stromy odpočívali či kázali historičtí velikáni, podle kterých pak byl často strom pojmenován (Žižka, Hus, Komenský, Masaryk...). Stromy byly také sázeny při převratných historických událostech (lípy svobody 1918, 1968). Mnohé stromy pak mají i své legendy a pověsti. Seznámíme-li se tedy s těmito stromy a uvědomíme si, čím vším musely za ta léta projít, jakým vlivům musely často vzdorovat, budeme na ně jistě pohlížet s neskonalou úctou.

Ať je tedy všem tato kniha průvodcem i poučením.

Milena Kovaříková

členka Rady Zlínského kraje
oblast životního prostředí, zemědělství a rozvoje venkova

Předmluva

Publikace Památné stromy Zlínského kraje zahrnuje nejen stromy, které byly již památnými podle zákona o ochraně přírody vyhlášeny, ale i řadu dalších významných dřevin, které pro jejich věk, vzrůst či historické souvislosti můžeme rovněž památnými nazývat. Rádi bychom poděkovali všem institucím a jednotlivcům, kteří se na vydání této knihy podíleli a poskytli cenné informace, staré fotografie či jiné zajímavosti, které tyto stromy a jejich okolí ještě více přibližují a vyzdvihují. Přejeme všem čtenářům, aby je knížka inspirovala při poznávání krás Zlínského kraje, a budeme rovněž rádi za další nové informace nebo historické snímky či pohlednice jak již popsaných dřevin, tak za upozornění na jiné stromy, které si podle Vás popularitu zaslouží.

Úvod

Mohutné a významné stromy byly středem pozornosti lidí již od pravěku. Tehdy asi jen vybraní jedinci v blízkosti posvátných míst. Postupně s rozvojem zemědělství a odlesňování krajiny vzrůstal význam soliterních jedinců. Tu ponechaných kvůli stínu pro lidi i dobytek na pastvinách, tu cíleně vysazovaných na místech význačných událostí, u smírčích kamenů, křížků, božích muk či kapliček. Na Valašsku a Kopaničích lidé sázeli stromy, lípy a duby v blízkosti obytných stavení, kvůli stínu pro posezení, ale i kvůli ochraně domova před blesky.

Jednou z prvních vyhlášek, která zajišťovala ochranu konkrétních stromů, byl císařský patent z roku 1714, chránící lipovou alej mezi Pražským hradem a Královskou oborou v Bubenči.

Dalším podnětem k ochraně přírody a tedy památných stromů v Evropě byl koncem 18. století zájem, vyvolaný romantickým rousseauovským voláním po návratu k přírodě, přírodě divoké, nenarušené a jejich krásám. Byla to romantická oslava všeho nápadného, mohutného nebo prastarého. Sentimentálně motivovaná snaha uchovat ojedinělé skály, unikátní stromy, popř. nápadné a vyhubením ohrožené atraktivní druhy rostlin a živočichů, se v krátké době rozšířila po celém světě. Alexandr von Humboldt (1769–1859), profesor univerzity v Berlíně, pak nazval jako první věkovité a majestátné stromy, se kterými se setkal při své vědecké výpravě do jižní Ameriky v letech 1799–1804, termínem přírodní památka.

V roce 1899 publikoval lounský lesník Jan Evangelista Chadt Ševínský první přehled památných stromů v Čechách. V roce 1908 v časopise „Český lid“, roč. XVII a ve zvláštním otisku publikoval tentýž autor soupis „Staré a památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“ s popisem 165 vzácných stromů a s 30 obrazy. Doplněné vydání s popisy 320 vzácných stromů se 160 obrazy význačných druhů vyšlo v Písku v roce 1913 a pak ještě jako samostatný oddíl v knize „Dějiny lesů a lesnictví“. Tento soupis, který byl zpracován s pomocí řady přispěvatelů, je prvním zevrubným soupisem památných stromů u nás.

Historie ochrany památných stromů na přelomu 19. a 20. století je u nás velmi úzce spjata se vznikem a prací okrašlovacích spolků. Dne 30. října 1904 byl v Praze („U Choděřů“) založen Svaz českých okrašlovacích spolků v království Českém se sídlem v Praze. Od roku 1905 se jmenuje Svaz českých spolků okrašlovacích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Po vzniku Československé republiky se svaz přeměnil na Svaz československých spolků pro okrašlování a ochranu domoviny v Praze. Svaz vydával od roku 1904 až do začátku padesátých let zájmový časopis „Krása našeho domova“, ve kterém i dnes nalezneme řadu údajů o ochraně památných stromů.

Na počest stromů je na celém světě pořádána řada slavností. Nejvíce jsou oslavovány stromy ovocné a jejich plody (slavnosti třešní, jablek, oskeruší, kaštanů, citronů atd.). V Japonsku mají Svátek kvetoucích sakur. Jedním z nejrozšířenějších je v současnosti Den stromů, oslavující všechny stromy bez rozdílu využití.

Den stromů ve světě – historie

Nápad slavit Den stromů vznikl už v předminulém století ve Spojených státech, konkrétně v Nebrasce. Ten, kdo dnes navštíví americký stát Nebraska, neuvěří, že tato krajina byla před přibližně 150 lety popisována jako krajina „bez stromů“. Když sem ovšem přišli první osadníci kolem poloviny 19. století, našli skutečně jenom sporou vegetaci. Jeden z nich, J. Sterling Morton, původem z Detroitu, se s tímto stavem nechtěl smířit. Začal, podporován svojí ženou, pěstovat v okolí svého domu stromy, keře a květiny. Myšlenka oslav Dne stromů se rychle rozšířila z Nebrasky po celých Spojených státech a později i na další kontinenty. Datum oslav Dne stromů je různé. Liší se podle klimatických podmínek a toho, kdy je možné stromy vysazovat.

Den stromů v České republice

V Čechách byly Svazem spolků okrašlovacích pořádány Stromové slavnosti poprvé masově v roce 1906. Ve výčtu obcí, které v tomto roce slavnost uspořádali jsou z našeho kraje jen Napajedla. Stromové slavnosti se konaly počátkem dubna. V Krásách našeho domova jsou i podrobnější zprávy o některých akcích. V roce 1906 zřejmě vyšla nákladem Svazu i kniha „Návod ku pořádání slavností stromových“. V roce 1920 podpořilo ministerstvo školství a osvěty konání Stromkového dne výnosem ze dne 27. března 1919 č. 6708. Bylo konstatováno, že akce konaná v předešlém roce měla velký úspěch věcný i morální. „Desetitisíce stromků bylo zasázeno, láska k přírodě a ke stromovi v mnohém srdci probuzena.“ (Podle Krásy našeho domova, 1920)

Slavnosti zanikly vypuknutím II. světové války. Stará československá tradice byla v České republice obnovena až v roce 2000. S nápadem slavit opět Den stromů přišli ředitel botanické zahrady Univerzity Karlovy a známý popularizátor dřevin Václav Větvíčka a dřevosochař Martin Patříčný. Datum první oslavy svátku stromů bylo stanoveno na 20. 10. 2000. Proč právě toto datum? Důvodů k tomu bylo několik. Předně, v mnoha lokalitách České republiky jde o vhodný termín pro sázení stromů. Podzim je také časem, kdy jsou stromy asi nejkrásnější a hrají všemi barvami. Brněnská Nadace Partnerství myšlenku oslav Dne stromů rozvinula. Na tento den se již tradičně vyhláší výsledky celostátní ankety Strom roku a stromové slavnosti se pomalu stávají znovuobnovenou tradicí po celé zemi. Den stromů se nyní slaví 20. října již nejen v České republice, ale i v Polsku a na Slovensku. Dvacátý říjen se tak stává i středoevropským Dnem stromů.

Vzdejme tedy i my hold stromům, které nás provázejí již několik generací a jsou mnohdy významnými pamětníky řady událostí i lidských osudů.

Jaroslav Hrabec

vedoucí oddělení ochrany přírody



1. Již zaniklý památný strom u zámku v Uhřetících, na dobovou pohlednici se pod ním nechal vyfotografovat sám majitel zámku

Kroměřížsko



BAŘICE-VELKÉ TĚŠANY

Těšanská lípa

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) rostoucí u obce Velké Těšany s obvodem kmene 473 cm a výškou cca 28 m, jejíž stáří je odhadováno na 370 let, tvoří výraznou krajinnou dominantu viditelnou za dobrých podmínek i ze sv. Hostýna. Okolo vedla stará cesta do Těšan a lípa tak byla na tomto místě na křižovatce, zakreslené i ve starých mapách, vysazena pro lepší orientaci pocestných, kterým při letních vedrech poskytovala i stín pro odpočinek. Pod stromem stojí starý kamenný kříž s letopočtem 1851, který nahradil starší dřevěný kříž. Nedaleko je hrob obětí rakousko – pruské války z roku 1866 a obětí místní epidemie cholery. Důvodem k pohřbívání zemřelých v hromadných hrobech mimo obec byl strach z nákazy, proto narychlo bylo vybráno místo s nějakým orientačním bodem pro snadné zapamatování místa a až později se na takovýchto nouzových pohřebištích obvykle vystavěl kříž.

Těšanská lípa se v roce 2004 umístila na 4. místě v celostátním kole soutěže „Strom roku“ a o její oblibě mezi místními svědčí i fakt, že se dostala do obecního znaku coby symbol Velkých Těšan.



2

BŘEST

Lípy kolem kostela v Břestu

Celkem 16 lip malolistých (*Tilia cordata*) o obvodech kmenů 74 až 322 cm a výšce okolo 17 m roste okolo kostela sv. Jakuba Většího, jehož původní stavba pocházela z roku 1580 a do dnešních dnů se z ní dochovala zejména ohradní zeď se střílnami. Současná stavba pak pochází z roku 1708, kdy byl po požáru kostel obnoven a byla k němu přistavěna věž. Podle dochovaných historických snímků také můžeme usuzovat na dobu výsadby lip. Na fotografii kostela z roku 1879 ještě žádné stromy nejsou, jejich výsadba tedy proběhla pravděpodobně po opravě kostela v roce 1892 a jedna lípa byla dosazena před 30-ti lety.



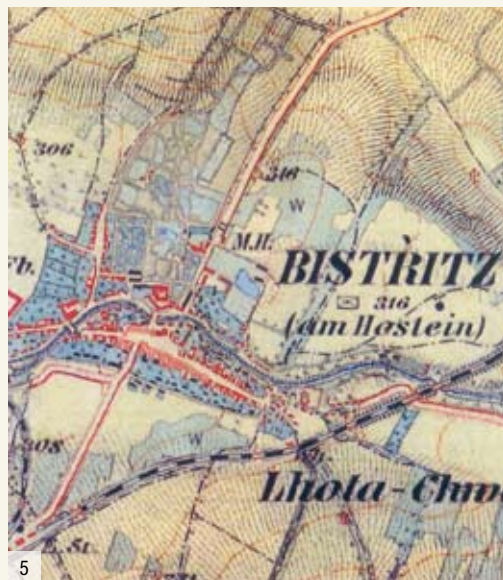
Dobová fotografie z roku 1879



4

BYSTRICE POD HOSTÝNEM

Tři památné stromy najdeme v areálu parku u zámku v Bystřici pod Hostýnem. Historicky je u něj doložena nejprve pravidelná barokní zahrada zřízená pány z Rottalu (1650–1762), pozdější krajinářský park byl založen pravděpodobně Janem Nepomukem hrabětem Wengerským mezi lety 1804–1827. Kromě užitkových zahrad pravidelného půdorysu doplněných skleníky se zde rozkládaly rozsáhlé louky, porosty dřevin, řada drobných staveb, ovocné sady a vodní plochy. Park byl ukončen vodním příkopem, který jej odděloval od obory s objektem hájovny. Mezi roky 1827–1935 patřil zámecký areál svobodným pánům z Loudonu, kteří jej dále zvelebovali. Na počátku 20. století se jednalo o jeden z nejkrásnějších moravských parků proslulý například pěstováním ananasů v rozsáhlých sklenicích. V té době zde bylo možné nalézt také velkou oranžérii, umělou jeskyni, pavilon lázní, rybník s ostrovem, kurty s tribunou a to vše bylo doplněno mohutnými solitérními stromy a starou alejí. V roce 1934 koupilo zámecký areál město a poté jej převzala vojenská správa. Původní kompozice parku byla téměř zničena, na jeho ploše bylo postaveno množství zděných budov i mobilních skladů a tak posledními svědky zašlé slávy je několik letitých dřevin.



Areál bystrického zámku v mapách III. vojenského mapování



Záhradka před oranžérií na počátku 20. století

Topol bílý v zámeckém parku

Nejmohutnější z památných stromů v parku je topol bílý – linda (*Populus alba*) o výšce 33 m a obvodu kmene 505 cm, který najdeme nedaleko rybníka. Protože se jedná o rychle rostoucí dřevinu, dosáhl těchto rozměrů již ve věku okolo 100 let.



Tis v zámeckém parku

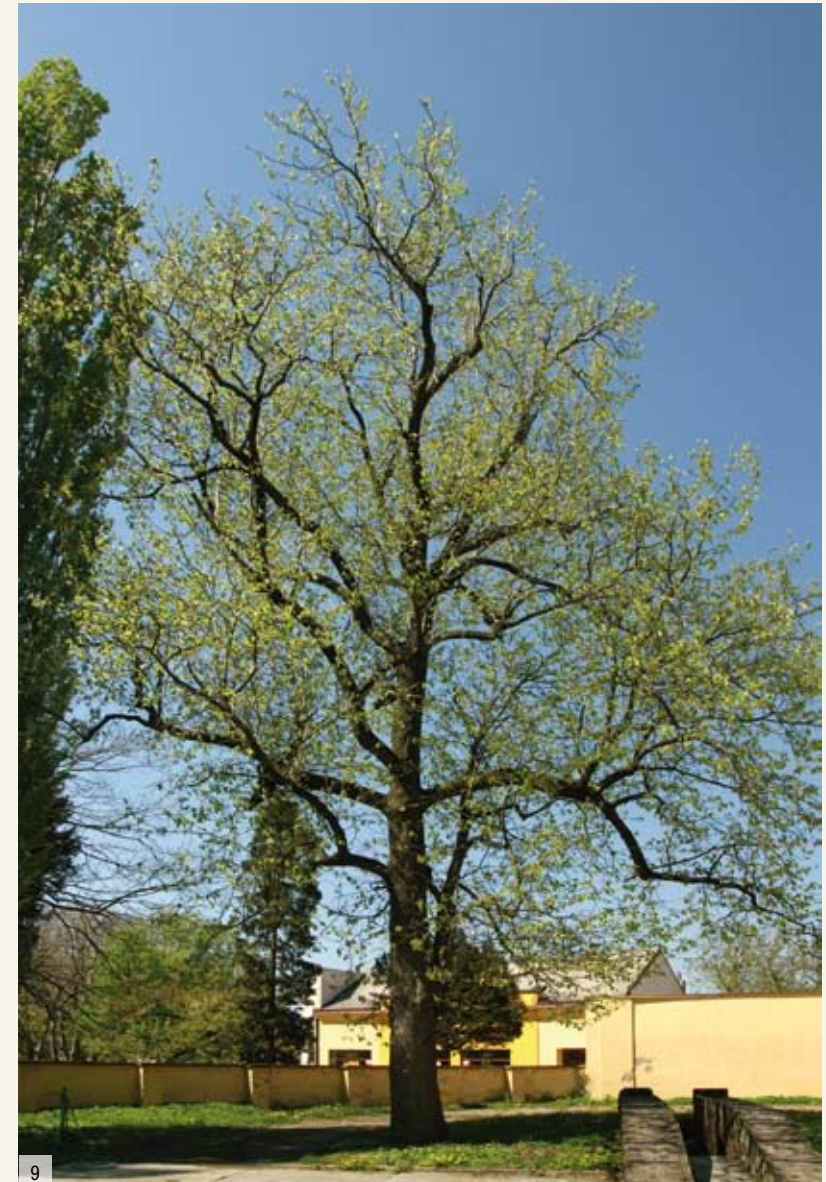
V centrální části parku roste trojkmen tis červeného (*Taxus baccata*) o výšce 14 m a obvodech kmenů 139 cm, 83 cm a 70 cm, které nesou krásně rozložitou korunu.



8

Šácholan v zámeckém parku

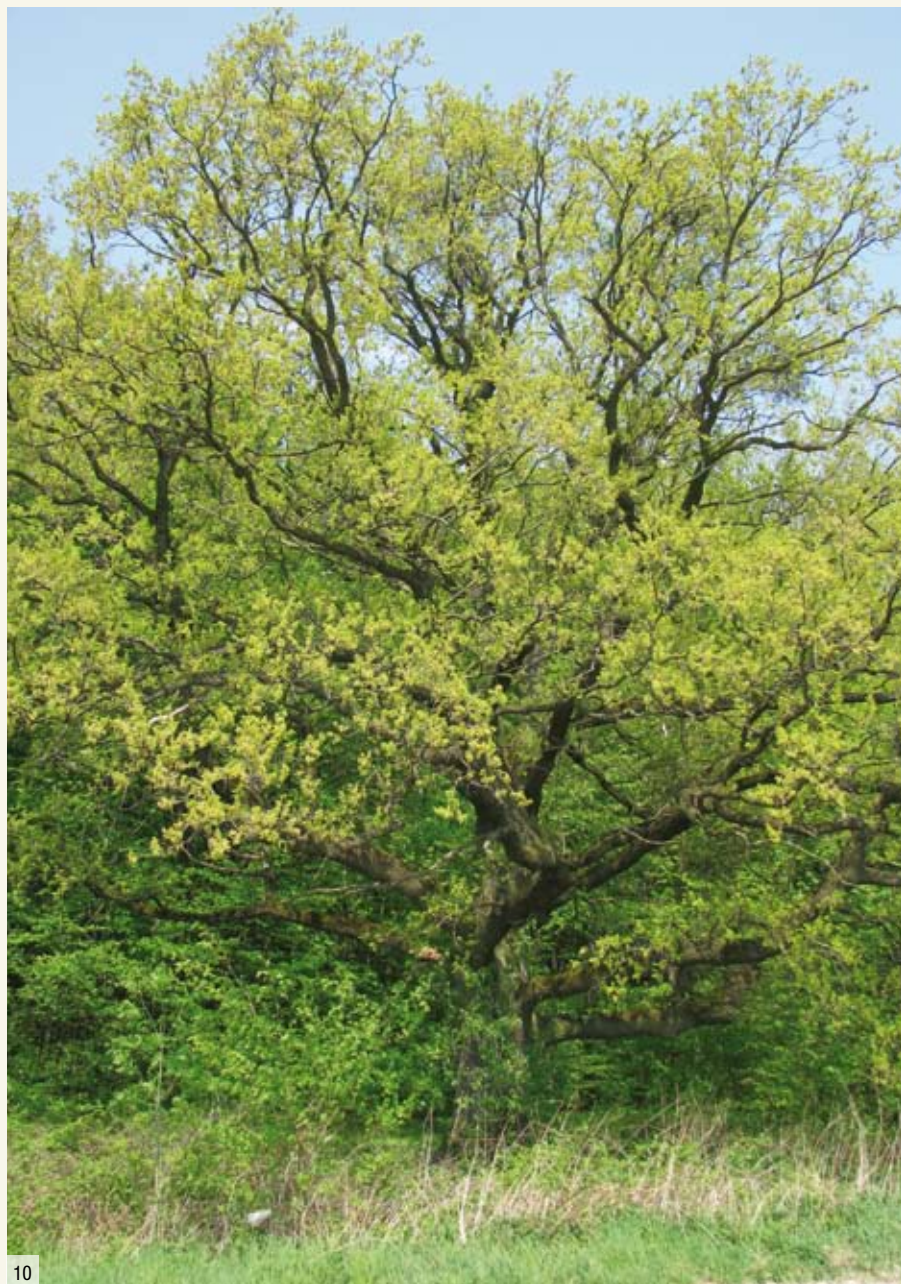
Z dendrologického hlediska je nejzajímavějším stromem v parku šácholan zašpičatělý – magnólie (*Magnolia acuminata*), který s obvodem kmene 253 cm a výškou 19 m patří k největším jedincům svého druhu rostoucím u nás. Tento druh pochází ze Severní Ameriky a do Evropy byl přivezen roku 1736. Strom v Bystřici byl vysazen pravděpodobně na konci 19. století do velmi pečlivě ošetřované zahrádky před velkou zámeckou oranžérií a skleníkem. Z desítek vzácných rostlin již zůstala na této ploše sloužící dnes k opravě automobilů pouze tato vysoká dáma přinášející každoročně desítky exoticky vyhlížejících květů.



9

Dub pod Dubíčkem

V místech, která podle svědectví historických map byla ke konci 19. století součástí rozsáhlého zámeckého areálu, stojí mohutný dub letní (*Quercus robur*) o výšce 20,5 m a obvodu kmene 383 cm. Dnes se tomuto místu říká Pod Dubíčkem.



10

Platanová alej u zámku

Alej kolem říčky Bystřičky, čítající v současné době 25 platanů javorolistých (*Platanus hispanica*), 3 lípy malolisté (*Tilia cordata*) a 4 jasanů ztepilých (*Fraxinus excelsior*), byla vysazena z podnětu evangelického faráře Daniela Slobody majitelem bystrického panství Olivierem, svobodným pánem z Loudonu. Svobodní páni z Loudonů byli potomci známého polního maršála Gideona Arnošta z Loudonů, válečníka ve službách Marie Terezie v sedmileté válce, jehož jméno si dodnes připomínáme známým popěvkem „Generál Laudon jede skrz vesnici...“. Výsadbu aleje provedl někdy okolo roku 1850 zámecký zahradník Josef Machacz.



11

Platan u průmyslové školy

Platan javorolistý (*Platanus hispanica*) o výšce 26 m a obvodu kmene 403 cm je posledním zachovalým stromem z původní aleje, která byla pokračováním platanové aleje u zámku.



12

Jilm u trati

Jilm vaz (*Ulmus laevis*) o výšce 25 m a obvodu kmene 330 cm a odhadovaném stáří 150 let roste u bývalého autobusového nádraží a železniční stanice nedaleko křížení vlečky a silnice na ul. Mlýnská.



13

Olše na Kamenci

Olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) o výšce 18 m, obvodu kmene 272 cm a stáří 80 let roste na břehu Bystřičky v místě zvaném Kamenec.



14

Regerova hrušeň pod Bártovcem

Hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o výšce 10 m, obvodu kmene 248 cm a stáří cca 100 let stojí v polích na pomezí rychlovského a bystřického katastru. Své jméno dostala podle faráře Bernarda Regera, prapředka současného spolumajitele, který se významně zasloužil o záchranu a opravu hostýnského chrámu.



15

Hrušeň v květu

HOLEŠOV

Červený buk v zámeckém parku

V parku nedaleko zámecké budovy roste největší exemplář buku lesního červenolistého (*Fagus sylvatica f. atropunicea*) v České republice s obvodem kmene 655 cm a výškou 25 m. Zámecký areál v Holešově v sobě zahrnuje jak velmi cennou formálně řešenou zahradu navazující na zámeckou budovu, tak krajinářskou kompozici nazývanou obora. K rozkvětu areálu dochází po třicetileté válce za vlastnictví Rottalů (1650–1762), kteří nechají vystavět raně barokní zámek a u něho založit pravidelnou zahradu s výrazným využitím vody v podobě vodních kanálů. Jejím vytvořením společně se stavbou zámecké budovy byl pověřen císařský architekt Filibert Luchese. Již v roce 1663 je popisována jako „zahradka rozkošná, které Morava podobné nemá“. Na pozdějších vyobrazeních je doložen velký barokní parter doplněný tvarovanými dřevinami, ovocnými sady, rozměrnou oranžérií a množstvím drobných zahradních staveb. Dalšími významnými majiteli byli páni z Vrbova (1833–1948). Ti na ploše zahrady udržovali již výrazně jednodušší krajinářskou kompozici v duchu tehdejší módy a rozsáhlé ovocné sady. Okolo roku 1880 si nechali před zahradním průčelím zámku vysadit menší sbírku dřevin, jejíž součástí byl také červenolistý buk. Sbíрка byla po několika letech zrušena, pouze tento buk, zdůrazňující jedno ze zámeckých nároží, byl ponechán a rostl do krásy. Stal se i svědkem toho, jak byla zahrada od druhé poloviny 20. století postupně obnovována.

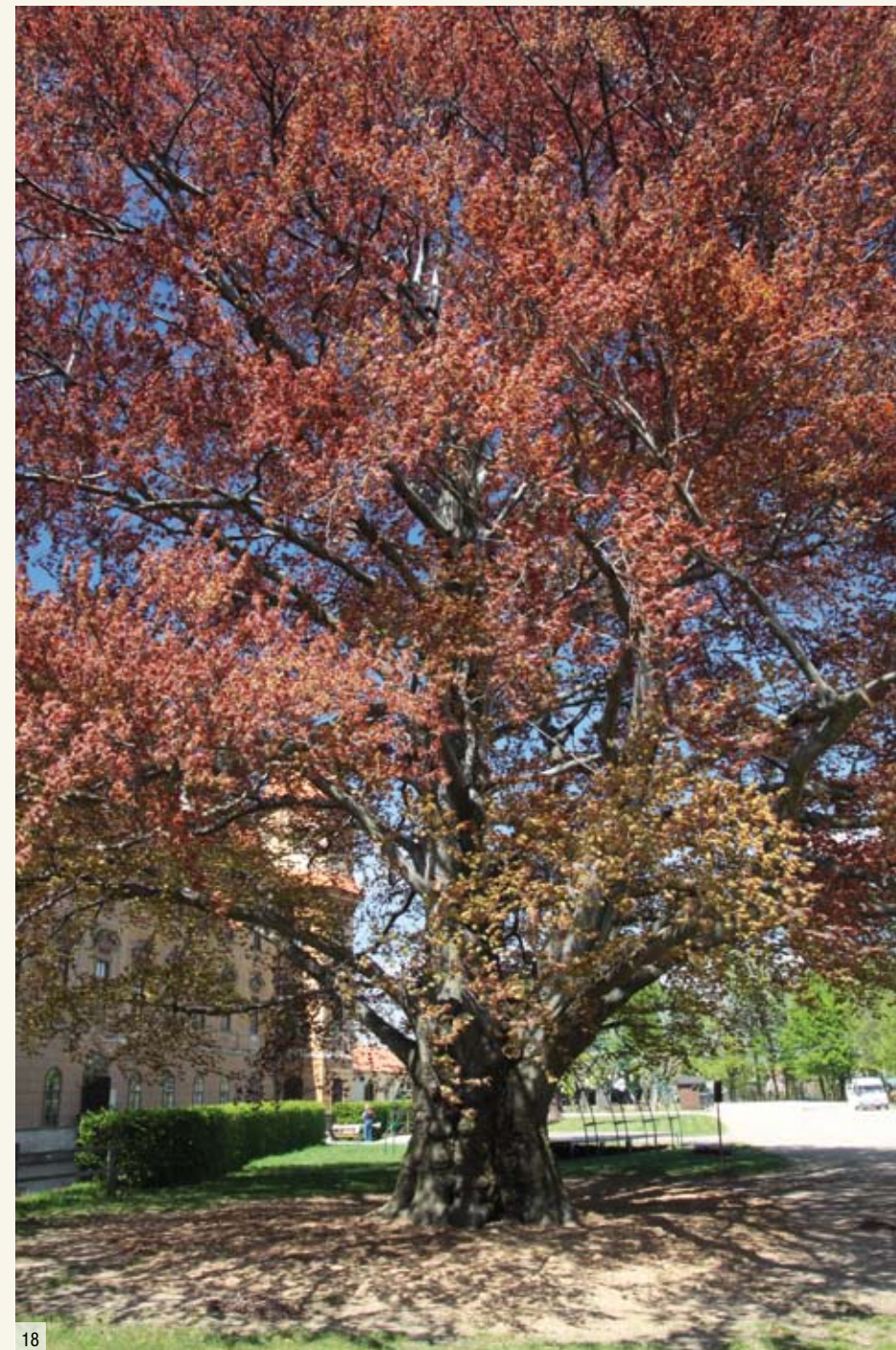


16

Zámek se stromem okolo roku 1900



17



18

Turecká líska ve Smetanových sadech

Tento strom je svými rozměry (obvod kmene 353 cm a výška 15 m) druhá největší chráněná líska turecká (*Corylus colurna*) v České republice. Roste ve Smetanových sadech nedaleko pomníku Bedřicha Smetany vytvořeného v roce 1924 vsetinským rodákem sochařem Emilem Hlavícou, který byl žákem a později spolupracovníkem J. V. Myslbeka.



19



20

HOLEŠOV, K.Ú. DOBROTICE

Lípa na Pomezí

U hlavní cesty v obci Dobrotice na pomyslné hranici mezi Valašskem a Hanou roste lípa malolistá (*Tilia cordata*). Při posledním měření měl její kmen obvod 467 cm a výška činila 22,5 m, stáří tohoto stromu je odhadováno na téměř 200 let.



21

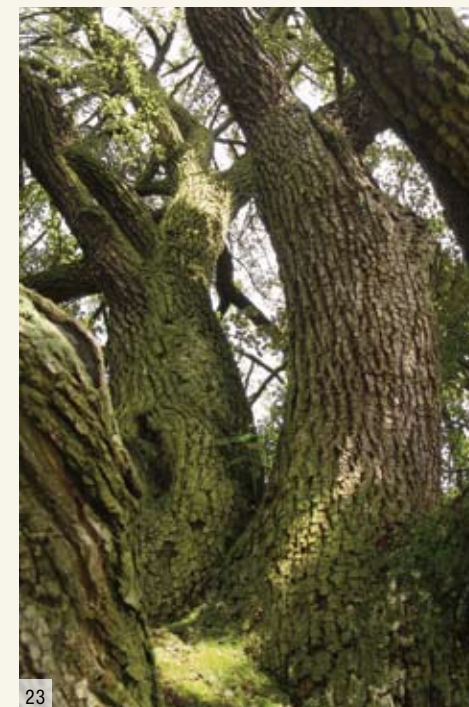
Planá hrušeň na hradisku

Na valech bývalého hradiska roste krásná hrušeň planá (*Pyrus pyraster*) o obvodu kmene 310 cm a výšce 18 m, její stáří je odhadováno na 300 let. Historie tohoto místa je spjata s feudální rodinou píšící se podle Dobrotic. Hrádek vznikl někdy v polovině 13. století a první písemná zmínka o něm je z roku 1269, kdy byl majitelem Vlk z Dobrotic a roku 1321 Vlček z Dobrotic. Hrádek, lidově „pro-

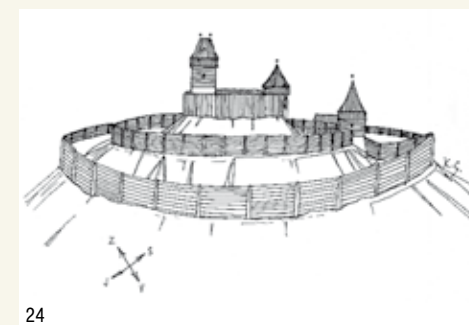
padeňák“, zanikl před rokem 1437 a na jeho místě zůstal v terénu patrný jen pahorek obklopený dvojitým příkopem a dvojitým valem. Podle pověsti byl hrádek spojen s nedalekým Vantročským mlýnem tajnou chodbou a mnohé nasvědčuje tomu, že i v opačném směru vedla ve značné hloubce vzděná chodba sloužící v neklidných dobách k možnému úniku.



22



23



24

Rekonstrukce hrádku Dobrotice, autor Karel Světlík

HOLEŠOV, K.Ú. ŽOPY

Lípa u kapličky

Na začátku obce Žopy stojí u památkově chráněných božích muk krásná lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) s obvodem kmene 432 cm a výškou 17 m. Žopy patří mezi nejstarší osady v okolí, poprvé jsou

připomínány v první polovině 12. století a doklady osídlení této krajiny již od pravěku lze nalézt při dobývání jílu v místní cihelně nebo při archeologických průzkumech všude v okolí.



25



26

HOŠTICE

Hoštické jírovcové aleje

Ve dvou alejích vedoucích od zámku k lesu a od zámku ke Svárovu roste dohromady 292 jírovců maďalů (*Aesculus hippocastanum*), které mají obvody kmenů od 170 do 300 cm a výšku okolo 17 m. Jejich stáří je odhadováno na 210 let a jsou zaznačeny i v historických mapách II. vojenského mapování z let 1836–1852. V alejích je zároveň vysázeno 50 mladých stromků jako náhrada za stromy odstraněné kvůli zdravotnímu stavu. Hoštice patří k nejstarším moravským osadám zmiňovaným již ve známé listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1141, panský dvůr Svárov stojí na místě stejnojmenné osady zaniklé před rokem 1561. V hoštickém zámku, který na počátku 19. století dostal klasicistní podobu, pobývala i rakouská spisovatelka Marie Ebner – Eschenbach rozená Dubská (1830–1916), jejíž rodině tento zámek patřil, a jírovcovými alejemi prý ráda chodívala na vycházky.



27 Aleje na mapách II. vojenského mapování



28

HULÍN

Buk na náměstí

Buk lesní červenolistý (*Fagus sylvatica atropurpurea*) o obvodu kmene 307 cm a výšce 20,5 m byl na náměstí Míru vysazen přibližně před 75 lety.



29

Dub v Kostelní ulici

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 391 cm a výšce 20 m roste za posledním domem v Kostelní ulici, která vede okolo kostela k budovám bývalého cukrovaru z roku 1910, který byl po roce 1945 přestavěn na strojírnou. Kostel sv. Václava má významnou polohu na vyvýšeném místě nad městem uprostřed dnes již zrušeného hřbitova obehnaného zdí. Z původně románské stavby se po výrazné přestavbě po požáru v 18. století zachovala zejména západní část lodi postavená z tesaných pískovcových kvádrů, zbytek je postaven v barokním slohu.



30

CHROPYNĚ

Platanové stromořadí

Šest platanů javorolistých (*Platanus hispanica*) o obvodech 143 až 306 cm a výšce okolo 15 m tvoří alej na místním hřbitově.



31

Smrk u zahrádkové kolonie

Smrk ztepilý (*Picea abies*) o výšce 20 m, obvodu kmene 172 cm a stáří 60 let je místní dominantou u zahrádkářské kolonie nedaleko národní přírodní památky Chropýňský rybník a chropýňského zámku, jehož nynější podoba pochází z let 1701–1703, kdy budovu podle starších plánů architekta G. P. Tencally nechal přestavět biskup Karel Lotrinský.



32

CHVALČOV

Dub pod Valaškou

Dub zimní (*Quercus petraea*) o výšce 22 m, obvodu kmene 493 cm a odhadovaném stáří 300 let roste u cesty z Chvalčova na Tesák u osady Valaška.



33



34

Detail kmene

Hostýnské stromy

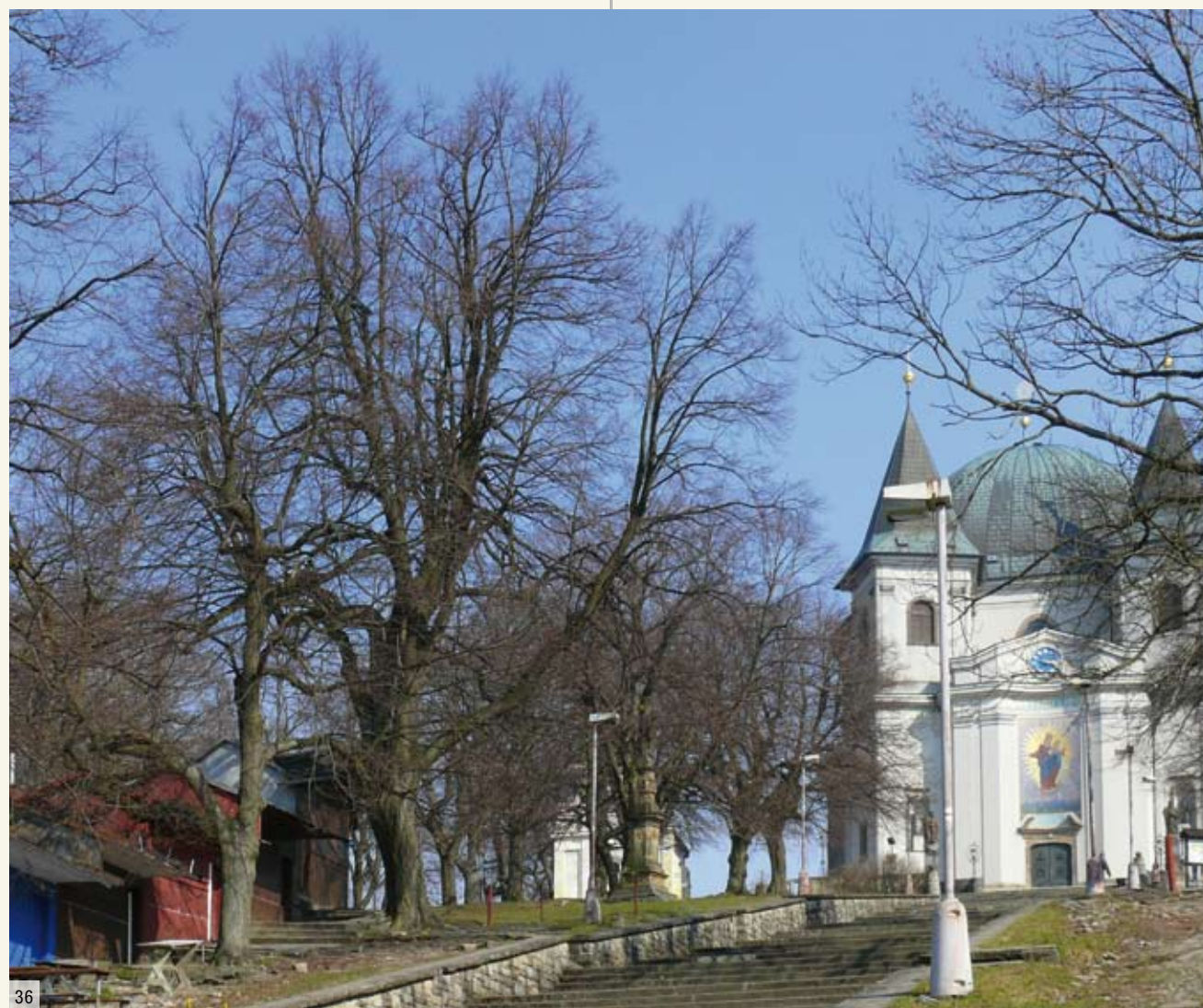
Tři lipy malolisté (*Tilia cordata*), jedna lípa obecná (*Tilia x vulgaris*), čtyři buky lesní (*Fagus sylvatica*), jeden jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), čtyři javory kleny (*Acer pseudoplatanus*) a jeden javor mléč (*Acer platanoides*), tedy celkem 14 stromů je chráněno na vrcholu Hostýna. Stromy jsou rozličného stáří, vzrůstu i umístění, avšak jedno mají společné – rostou na jednom z našich nejznámějších poutních míst. Začátek jeho historie spadá do první poloviny 13. století, kdy tatarští nájezdníci drancovali

Evropu. Podle starobylého vyprávění byli lidé, kteří utekli na Hostýn, zachráněni přímluvou Panny Marie, která bleskem zapálila ležení krutých nájezdníků. Obyvatelé pak z vděčnosti postavili na hostýnském vrchu sochu Panny Marie Ochranitelky a místo se postupně stalo cílem četných procesí. Současná bazilika Nanebevzetí Panny Marie byla dostavěna roku 1748, roku 1787 za Josefa II. byla odsvěcena a téměř zničena, a po velkých opravách byla opět vysvěcena v roce 1891.



35

Jasan u cesty



36

Lípa u schodiště



37

Klen na louce II.



38

Mléč u točny

KOMÁRNO

Lipová alej u Komárna

33 lip malolistých (*Tilia cordata*) o výšce cca 20 m, obvodech kmenů až 435 cm a stáří 200 let roste u silnice na Osíčko. Tato alej je symbolem obce Komárno, která leží na území označovaném jako Záhoří nebo také Hostýnské Záhoří. Pomístní jméno znělo do počátku 17. století Komárné a naznačovalo, že šlo o osadu vzniklou na místě s močály u řeky.

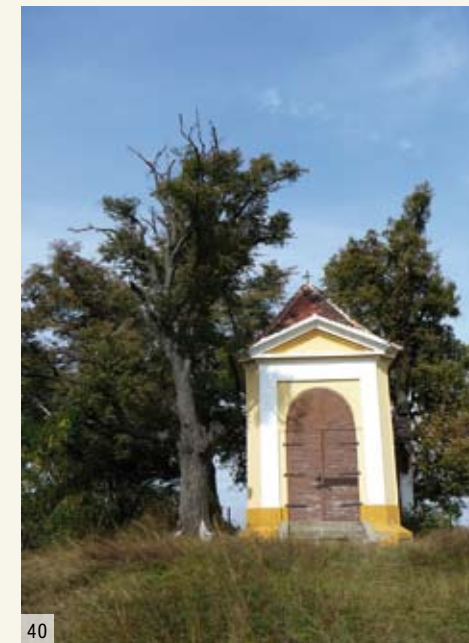


39

KORYČANY

Lípy na Floriánku

Tři lípy malolisté (*Tilia cordata*) tvoří skupinu u kapličky sv. Floriána nad městem. Jejich výška je okolo 15 m a obvody 224 cm, 226 cm a 265 cm. Kaple sv. Floriána byla postavena v barokním slohu posledním držitelem zdejšího panství Antonínem Emericem Horeckým. Ke stavbě se rozhodl na naléhavé přání duchovního správce farnosti a na prosby věřících v roce 1716 hned po velkém požáru, který tehdy zničil značnou část městečka, kostel i faru, a kaple se tak stala na přechodnou dobu místem, kde se konaly bohoslužby. Až do první světové války zde prý bylo uloženo několik kovových hmoždířů, ze kterých se při slavnostních událostech střílelo. V roce 1945 zde měla rumunská osvobozenecká armáda okopy, odkud řídila dělostřeleckou palbu na ustupující německou fašistickou armádu. V roce 2004 byla kaple opravena a při slavnostní bohoslužbě nově vysvěcena při příležitosti výročí 130 let místního Sboru dobrovolných hasičů.



40



41

Dobový pohled na Koryčany, v popředí lípy kolem kaple svatého Floriána

Tis v zámeckém parku

Barokní zámek v Koryčanech byl postaven v druhé polovině 17. století Františkem Gabrielem Horeckým z Horky. Nesměla u něho chybět ani stylová zahrada, která je zmiňována již na počátku 18. století. Z této zahrady byl postupně vybudován okolo roku 1860 dnešní krajinářský park s působivou jírovcovou alejí a dalšími zajímavými solitérami. K jedné z nich patří také tis červený (*Taxus baccata*) stojící na nároží zámku vpravo od vjezdové brány. Svým umístěním se stává zajímavou dominantou při pohledu na vstupní i zahradní průčelí zámku. Široce vejčitá koruna a výrazně rozvětvený kmen by mohl poukazovat na dřívější tvarování této dřeviny. Současná výška dřeviny je 11 m a obvod centrálního kmene 136 cm, mimo něj má ještě 7 menších bočních.



42



43

Koryčanský zámek ve 30. letech 20. století

KOSTELEC U HOLEŠOVA

Král lesa

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 496 cm a výšce 28 m roste v lesním porostu severně od myslivny zvané Zámeček v lokalitě Hvězda. V letech 1898–1920 byl kostelecký revír oborou, ve které bylo chováno množství cizokrajné zvěře – severoameričtí jeleni viržinskí, jeleni sika pocházející z Japonska, kanadští jeleni wapiti, bílí daňci nebo stříbrní a královští bažanti. Mohutné duby, z nichž jeden byl nedávno vyhlášen jako památný, jsou zmiňovány již v roce 1926 ve Vlastivědném sborníku pro mládež župy olomoucké.



44

KROMĚŘÍŽ

Tři krásné památné stromy jsou součástí Podzámecké zahrady v Kroměříži, jejíž historie je dlouhá a rozmanitá a je spojená s osudy olomouckých biskupů a arcibiskupů, kteří si Kroměříž zvolili za své sídelní město. Můžeme ji sledovat od drobné zahrádky u renesančního zámku s altánem, ovocným sadem a květinovými i zeleninovými záhony, přes barokní zahradu s fontánami, sochami a tvarovanými dřevinami až k sentimentálně laděné úpravě z přelomu 18. a 19. století s řadami štíhlých topolů, loďkami na vodním kanále a množstvím romantických staveb. Dnešní rozlohu a podobu zahrada získává až za působení arcibiskupů Ferdinanda Maria Chotka z Chotkova a Vojína (1832–1836) a Maxmiliána Josefa Gottfrieda Sommerau-Beckh (1836–1853). Arcibiskup Chotek přivedl do Kroměříže architekta Antona Archeho, který začal starou zahradu postupně přetvářet ve velkorysý krajinářský park. V současné době roste v parku o rozloze 47,1 ha okolo 220 druhů dřevin a jejich kultivarů. V roce 1995 byly zahrady a zámek v Kroměříži vyhlášeny Národní kulturní památkou a v roce 1998 byl celý tento komplex zapsán do Seznamu světového přírodní a kulturního dědictví UNESCO.



45

Liliovník v Podzámecké zahradě

Práce na nové koncepci zahrady započaly na ploše před budovou zámku, kde byl z původního kanálu vytvořen rybník dnes nazývaný Chotkův a v jeho blízkosti vysazeny tehdy oblíbené exotické dřeviny jako platany, katalpy, dřezovce, jinany aj. Mezi nimi nemohl chybět ani severoamerický liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*) poutající na sebe pozornost nejen květy připomínajícími žlutý tulipán, ale také listy ve tvaru lyry (starověký hudební nástroj), které na podzim získávají zářivě žlutou barvu. Tento liliovník byl vysazen jako solitéra doprostřed travnaté plochy, aby měl dostatek prostoru k přirozenému růstu a mohl být obdivován návštěvníky, což se děje již bezmála 180 let. V roce 2007 byl dokonce zvolen za nejoblíbenější strom města Kroměříže. Se svou malebně utvářenou korunou, obvodem kmene 467 cm a výškou 28 m si tuto pozornost právem zaslouží.



46

Tis v Podzámecké zahradě

Další památný strom v zahradě, kterým je tis červený (*Taxus baccata*), roste v části nazývané Maxmiliánův park zakládané okolo roku 1840 na místě původních pastvin pro dobytek. Jejím srdcem je Maxmiliánova (Pompejská) kolonáda a velká skupina platanů. Arcibiskup Sommerau-Beckh nechtěl čekat, až mladé stromky vyrostou, a proto nechal ve svých lesích vykopávat již vzrostlé stromy a přesazovat je do nového parku. Mezi nimi byl také náš tis, který prý původně rostl na

Hukvaldsku. Je velmi těžké odhadnout jeho stáří. Na základě obvodu kmene 302 cm a výšky 9 m je uváděno, že by mohl být stár až 500 let, ale tento údaj je nutné brát s velkou rezervou, pravděpodobnější je stáří okolo 350 let. Rozměry dřeviny totiž ovlivňuje spousta dalších činitelů, jako je např. živnost půdy, klima a podobně. Na tomto stromě si ceníme především typického kuželovitého tvaru koruny, tmavé zeleně a množství plodů, které každoročně přináší.



47



48

Profesor Zavřel, autor průvodců po Podzámecké zahradě, 70. léta

Platan v Podzámecké zahradě

Za třetím památným stromem v zahradě se musíme vydat až do zadní části parku za Divokým rybníkem. Sem návštěvníky nelákají romantické stavby, ale krásné solitérní stromy na velké louce. Nejpopulárnější je asi katalpa s bizardně pokrouceným kmenem, dále liliovník, borovice lesní a několik platanů. Platany byly v krajinářských parcích vysazovány velmi často. Architekti si cenili nejen jejich majestátního vzrůstu, ale i světlé kůry nápadné především v zimní období či zajímavého hnědého podzimního zbarvení listů. V Podzámecké zahradě roste několik solitér i krásných skupin a platanových hájů. Jako památný strom je chráněn platan javorolistý (*Platanus hispanica*) s obvodem kmene 576 cm, výškou 28 m a částečně zdeformovanou korunou, stojící v zadní třetině louky. V jeho blízkosti můžete obdivovat další solitérní platan s typickým tvarem koruny i velký platanový háj. Tyto dřeviny byly jako malé stromky vysazeny ve 40. letech 19. století, jejich věk je tedy okolo 170 let.



49

Boháčův hloh

V kroměřížské místní části Kotojedy nalezneme památný hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*) o výšce 12 m a obvodu kmene 113 cm. Jeho stáří je odhadováno na 120 let a jedná se o neobvyklý exemplář stromového vzrůstu druhu, který obvykle tvoří keřové porosty.



50

KVASICE

Dub u cukrovaru

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 430 cm a výšce 20 m roste v objektu bývalého kvasického cukrovaru. Na svou dobu velmi moderní podnik byl postaven v roce 1850 Ferdinandem Urbánkem a Emanuele Proskowetzem. Cukr se v něm vyráběl do roku 1892 a až do roku 1913 objekt sloužil jako překladiště cukrové řepy pro cukrovar ve Všetulích.

Samotný strom je však mnohem starší než budovy, u kterých se nachází. Jeho věk je odhadován zhruba na 300 let a spolu s památným dubem u cesty do Kroměříže a dubem v zámeckém parku se pravděpodobně jedná o stromy, které původně rostly podél starého řečiště řeky Moravy, než toto bylo na začátku 19. století zregulováno.



51

Dub v Kvasicích

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 391 cm a výšce 23 m se nachází u cesty z Kvasic do Kroměříže nedaleko secesní Proskovcovy vily, kterou majitel zdejšího cukrovaru nechal roku 1911 postavit podle návrhu vídeňského architekta Leopolda Bauera (1872–1938), se kterým rodina Proskowetzů udržovala přátelské styky.



52



53

Jasanová alej

Alej, kterou v současné době tvoří 105 jasanů ztepilých (*Fraxinus excelsior*) starých 145 let, 21 lip malolistých (*Tilia cordata*) a 11 javorů klenů (*Acer pseudoplatanus*), vede podél bývalé cesty z Kvasic do Tlumačova. Tuto původně kostkou dlážděnou cestu a na ni navazující dřevěný most dal roku 1864 udělat majitel kvasického cukrováru Emanuel Proskowetz a nechal podél ní vysázet jasanovou alej.



Historická fotografie cesty z Tlumačova do Kvasic

Alej k Novému Dvoru

Tuto alej tvoří 58 lip malolistých (*Tilia cordata*) a 50 jírovců maďalů (*Aesculus hippocastanum*) lemujících silnici z Kvasic k Novému Dvoru a dále k Nové Dědině. Mezi stromy nalezneme zbytky křížové cesty, která vede na kopec Kalvárie, na jehož vrcholu v minulosti stály tři kamenné kříže. Křížovou cestu, jejíž letopočet vzniku není znám, dala v roce 1863 opravit hraběnka Leopoldina Thunová, majitelka zdejšího panství. Původní dřevěná zastavení byla nahrazena litinovými, která byla vyhotovena zřejmě ve slévárnách v Blansku. V dnešní době se zde bohužel nalézá pouze torzo této památky, která pro nezáměr kompetentních osob dál chátrá.



Lipová alej u hřiště

Památná alej, kterou v současnosti tvoří 60 lip malolistých (*Tilia cordata*), byla vysázena roku 1905 při příležitosti narození hraběte Arnošta Thuna,

který se stal posledním majitelem panství v Kvasicích před jeho znárodněním.



57



58

Dobová fotografie



59

Ořešák černý v zámeckém parku

Zámek v Kvasicích měl štěstí na významné majitele, kteří se starali také o rozkvět zahrad v blízkosti zámecké budovy. Pravděpodobně za Rottalů vlastníků panství v letech 1626–1757 byla na říční terase vedle zámku zřízena pravidelná barokní zahrada s květinovými záhony, fontánami a oranžérii. Za Lamberských byl v první čtvrtině 19. století založen na místě zahrady krajinářský park, jehož podoba je zachycena na indikační skice z roku 1827, kdy velká centrální louka s množstvím soliterních dřevin byla lemována souvislými porosty protkanými sítí cest. Největšího rozkvětu se park dočkal za hrabat Thun–Hohenstein (1845–1945). Hlavním iniciátorem těchto úprav byl významný šlechtic Dr. Jaroslav Thun-Hohenstein, švagr následníka rakouského trůnu Ferdinanda d'Este. Velkorysá a po architektonické i dendrologické stránce velmi kvalitní založení kvasického parku by mohlo poukazovat na některého z architektů z okolí vídeňského dvora. Směsice rozlehlých travnatých ploch byla propojena křivkou anglické cesty a obohacena

množstvím solitér, které během let dosáhly úctyhodných rozměrů. Můžeme zde obdivovat staleté duby, které jsou pozůstatkem dřevin lemujících jedno z již zaniklých ramen řeky Moravy, a z exotických dřevin pak např. dřevozec trojtrnný, jinan dvoulaločný a především mohutný exemplář severoamerického ořešáku černého (*Juglans nigra*) o obvodu kmene 672 cm, výšce 25 m a šířce koruny 32 m. Tento druh se v Evropě pěstuje již od konce 17. století. Jedním z největších stredoevropských exemplářů by měl být, dle příspěvku Adolfa hraběte Dubského v ročeně Německé dendrologické společnosti z roku 1925, právě ten kvasický s tehdejší obvodem kmene 490 cm a odhadovaným stářím okolo 130 let. V původní kompozici parku z počátku 19. století byl situován v blízkosti okružní cesty a uzavíral pohled přes centrální louku. Strom svými rozměry vzbuzoval úctu obyvatel. Na začátku 20. století je doložena existence dřevěné kapličky se soškou Panny Marie a klekátkem umístěné v bezprostřední blízkosti paty kmene ořešáku.



60



61

Stav stromu na počátku 20. století

LITENČICE

Jasan v Litenčicích

V malém městysu Litenčice lze najít rozsáhlý zámecký komplex, který od roku 1778 (s přestávkou v druhé polovině 20. století) patří potomkům šlechtické rodiny Podstatský-Thonsern. Kromě zámeckých budov se zde nachází krajinářský park a kuchyňská zahrada. Zvláštností parku, založeného již na počátku 19. století, byla sbírka desítek odrůd ovocných stromů pojatá do jeho kompozice, jelikož zakladatel parku Vilém František Podstatský-Thonsern (1781–1833) a jeho syn náleželi mezi nadšené pomology. K dnešním pozoruhodnostem tohoto místa patří bezesporu letitý jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*). Obvod jeho kmene, který činí 650 cm, je nutné měřit přímo u země, protože již zde se větví, jako by svým rozložitým tělem chtěl obejmout malé jezírko, na jehož břehu stojí. U jasanu ztepilého je přirozený vzpřímený růst, a je tedy možné, že byl do tohoto neobvyklého tvaru záměrně zapěstován tehdejší zámekým zahradníkem.



62

Jasan na fotografii ze 70. let



63

Jilm v Litenčicích

U kostela sv. Petra a Pavla, který byl vystavěn někdy okolo roku 1700 zřejmě podle plánů architekta italského původu G.P.Tencalla, najdeme jilm drsný (*Ulmus glabra*) o obvodu kmene 330 cm a výšce 21 m. Stáří stromu je odhadováno na 150 let a je to jeden z nejmohutnějších jilmů v okolí.



64

LOUKOV, K.Ú. LIBOSVÁRY

Dub Na Záhonkách

Památný dub letní (*Quercus robur*) o výšce 17 m a obvodu 498 cm tvoří krajinnou dominantu mezi obcemi Libosváry a Loukov. Jako hraniční zde byl vysazen před přibližně 250–300 lety, ale mezi místními se traduje datum jeho zasazení do roku 1548, zřejmě tedy nahradil dříve zde rostoucí strom, který uhynul. Dne 10. 7. 2009 došlo k vážnému poškození stromu bleskem, byla zasažena jedna z hlavních kosterních větví a vzniklo několik trhlin vedoucích od úžlabí kmene podél této kosterní větve. Občané Libosvár a Loukova jej však ihned odborně ošetřili, muselo být sice provedeno odlehčení koruny a tím se změnil vzhled stromu, avšak je velká naděje, že i toto velké poškození strom vydrží a bude ještě dlouho ozdobou celému okolí.



65

MORKOVICE-SLÍŽANY

Tis v Morkovicích

Tis červený (*Taxus baccata*) o výšce 7 m a obvodu hlavního kmene 230 cm roste v hospodářském areálu nedaleko vjezdu do budovy zámku na druhé straně silnice, který je již značně zpustlý a jen mohutné pilíře chátrajících bran prozrazují, že tomu tak nebylo vždy. Morkovický zámek vznikl přestavbou středověké tvrze v polovině 16. století a i později prošel mnohými stavebními úpravami. Co však zůstalo zachováno, byl velký, původně obranný příkop obklopující budovu. Ten bránil založit zde odpovídající zahradu přímo u zámku, která tedy byla vybudována nedaleko v návaznosti na panský hospodářský dvůr. Dle dochovaných indikačních skic obce z 19. století se zde nacházely jak užitkové zahrady, tak drobnější okrasná krajinářská kompozice. Její součástí byl také náš tis stojící u chodníku nedaleko vstupu. Dnes je jedním z posledních svědků existence této zahrady, ve které bylo v druhé polovině 20. století zřízeno, dnes již zrušené, letní kino.

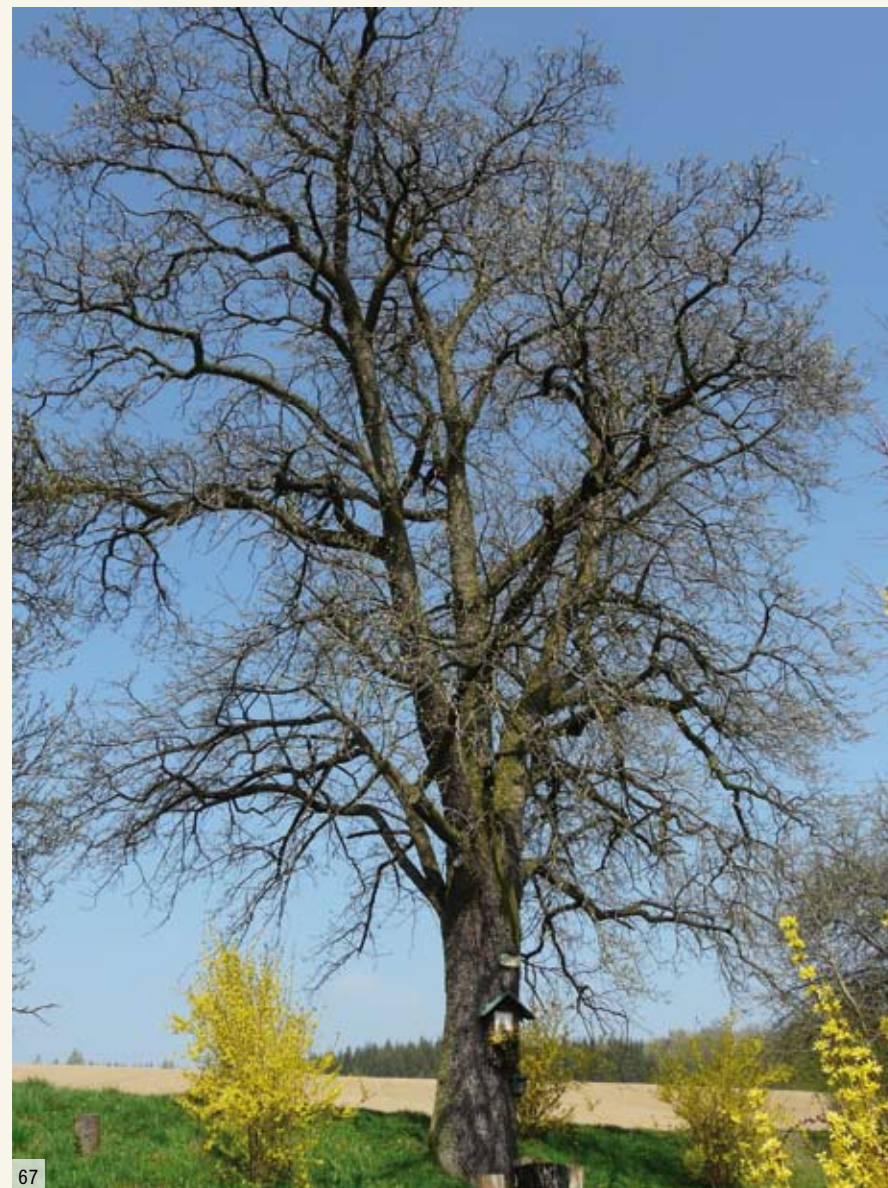


66

NÍTKOVICE

Oskeruše u Kozojedska

Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*), který je 18 m vysoký, obvod kmene má 303 cm a jehož stáří je odhadováno na 100 let, roste v osadě Kozojedsko nedaleko Nítkovic. Původní osada Kozojedy, připomínaná již v roce 1360, zpusťla za války Matyáše Korvína s Jiřím z Poděbrad a roku 1531 je zmiňována již jako pustá. Na jejím místě pak byl vystavěn panský dvůr a myslivna.



67

PODHRADNÍ LHOTA

Hrušeň pod Javorníkem

Nad Podhradní Lhotou roste již více než 100 let hrušeň polnička (*Pyrus pyraster*). Její současná výška je 11 m a obvod kmene činí 338 cm.



RAJNOCHOVICE

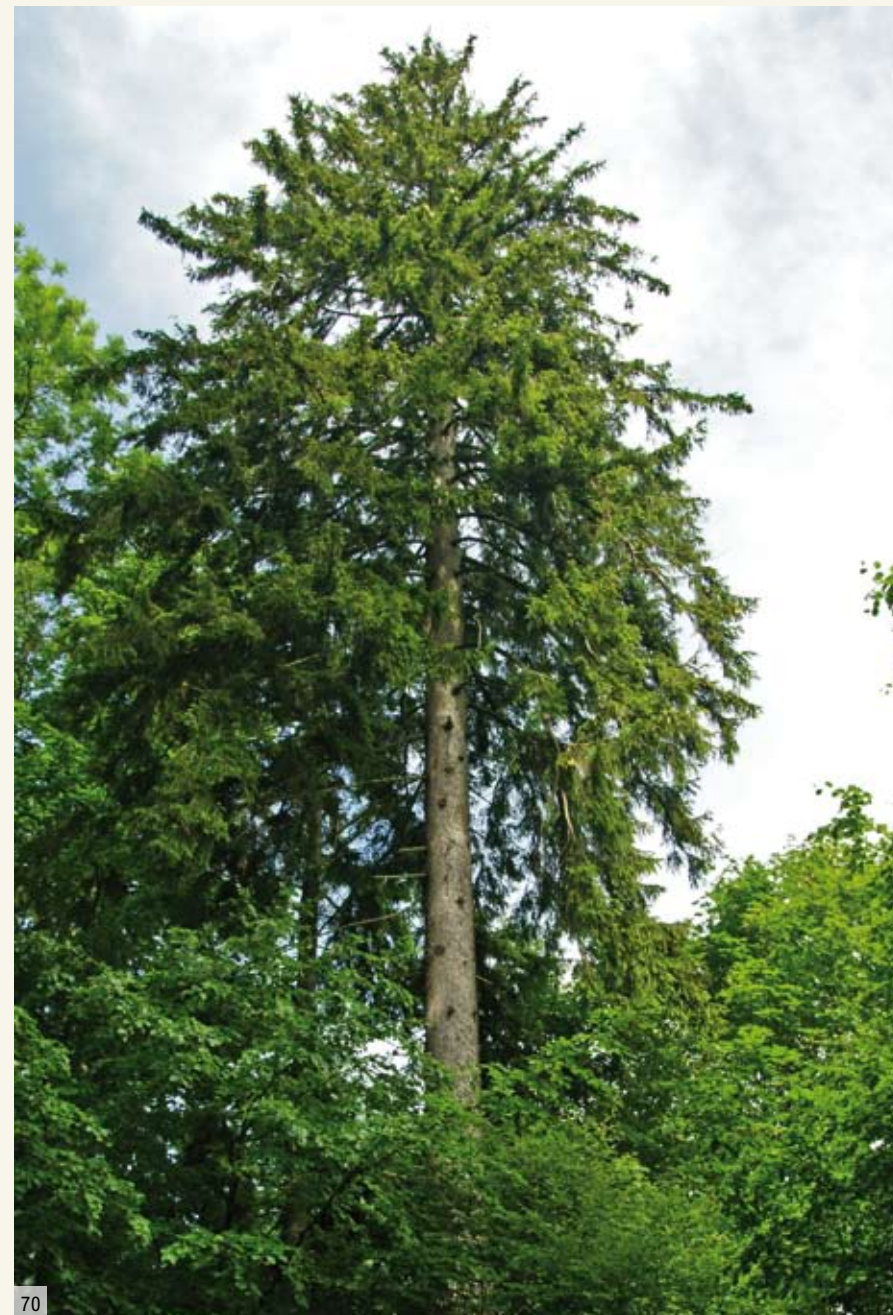
Jedle pod Čerňavou

Jedle bělokorá (*Abies alba*) o výšce 45 m, obvodu 352 cm a stáří cca 180 let roste nedaleko Theodorova pramene směrem k Rajnochovicím na okraji přírodní rezervace Čerňava.



Smrk pod Sochovou

Na hranici další hostýnské přírodní rezervace, která nese název Sochová, stojí asi 100 let starý smrk ztepilý (*Picea abies*) o výšce 47 m a obvodu kmene 332 cm.



Farní lipová alej v Rajnochovicích

Alej čítající 15 lip malolistých i velkolistých (*Tilia cordata et platyphyllos*) byla vysazena u cesty vedoucí ke kostelu Narození Panny Marie a sv. Anny. Tento poutní chrám byl vybudován olomouckým biskupem kardinálem Wolfgangem Schrattenbachem v roce 1716 podle návrhu italského architekta G. P. Tencally a je pro svou majestátnost nazýván „valašskou katedrálou“. Dávná pověst vypráví, že u původního, ještě dřevěného kostela žil člen zrušeného řádu templářů jako poustevník.



71

ROŠTÍN

Lípa u Roštína

Prastará lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 506 cm a výšce 21 m roste na okraji lesa u cesty z Roštína na Vlčák. Trati u ní se odedávna říkalo „U lípy“. Kdysi dávno vyhořela, kmen se rozpadl na tři části a tak lze skrz lípu i procházet, avšak koruna je stále velmi vitální a při pohledu z dálky není žádné poškození patrné.



72

Detail kmene

RUSAVA

Jedle pod Bukovinou

Jedle bělokorá (*Abies alba*) o výšce 31 m, obvodu kmene 240 cm a odhadovaném stáří 130 let roste mezi vrcholy Skalný a Bukovina.



73

SKAŠTICE

Dub u Wolfova splávku

Na břehu Wolfova splávku nedaleko obce Skaštice nalezneme nedávno vyhlášený památný dub letní (*Quercus robur*) o výšce 18 m a obvodu kmene 346 cm. Jeho stáří je odhadováno na 170 let.



74

Lípa u Skaštic

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o výšce 12 m a obvodu kmene 240 cm roste v polích nedaleko obce u sochy Panny Marie. Tu zhotovil v roce 1885 kameník K. Somer z Kroměříže na náklady Josefky, dcery Jana Molčíka ze Skaštic, a zřejmě v té době zde byla zasazena i lípa. O místo bylo pečováno, jak dokládá druhý záznam na podstavci sochy z roku 1912, kdy ji nechali přestavět manželé Josef a Františka Molčíkovi.



75

SLAVKOV
POD HOSTÝNEM

Jilmy pod Ovčárnou

Pět jilmů drsných (*Ulmus glabra*) roste nedaleko poutního místa sv. Hostýn a vynikají svým vzrůstem i věkem. Obvod kmenů mají od 225 do 322 cm a výšku okolo 35 m, stáří u největších z nich je odhadováno na 150 let.



76

Deskovité kořenové náběhy typické pro jilm



77

STŘÍLKY

Dřín u Vrbů

Dřín obecný (*Cornus mas*) je se svou výškou 8 m a obvodem kmene 260 cm evropskou raritou. Roste u Vrbova statku č.p. 1 na okraji Střílek a jeho majitel pan František Vrba udává jeho věk přes 250 let, pravděpodobnější je ale stáří okolo 170 let. Dřín, obvykle rostoucí jako keř, se zde rozrostl do tvaru mohutného stromu, který každoročně kvete, ale již neplodí.



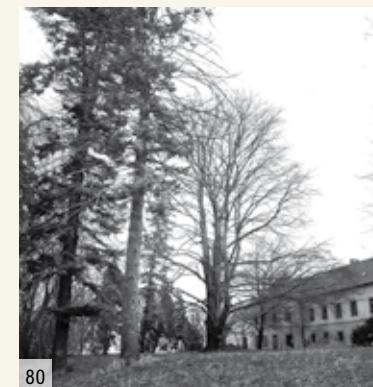
78

Červený buk ve Střílkách

V půvabné obci Střílky se nachází nejen známý hřbitov s bohatou sochařskou výzdobou zařazený mezi národní kulturní památky, ale také zámek s parkem upraveným v krajinářském stylu s bohatou historií. Zahrnuje pravidelnou barokní zahradu Petřvaldských z Petřvaldu, rozšířenou hrabatou von Künburg v první čtvrtině 19. století o krajinářskou kompozici s umělou jeskyní, jezírky, pavilony a stavbou oranžerie. Současnou podobu získal park za hrabat von Herberstein, kteří v roce 1885 kupují zámecký areál a v duchu tehdejší módy zakládají na ploše parku dendrologickou sbírku. Z ní se do dnešních dnů zachovalo několik krásných exemplářů např. borovice vejmutovky, jinanu dvojlaločného, jírovce malokvětého a také skupina tří kultivarů buků lesních – převislý *Fagus sylvatica Pendula*, pestrolistý *Fagus sylvatica Roseomarginata* a červenolistý *Fagus sylvatica Atropunicea*. Posledně jmenovaný strom je nejmohutnější. Svým obvodem kmene 640 cm a výškou 25 m tvoří přirozenou dominantu prostoru před zahradním průčelím zámku. Jeho stáří se pohybuje okolo 150 let, protože na dané místo mohl být vysazen až v druhé polovině 19. století po zrušení zbytku původní pravidelně členěné zahrady.



79



80

Stav stromu v roce 1990

Ctiborův dub

Tento dub zimní (*Quercus petraea*), z něhož v současné době zbylo jen torzo kmene, roste nedaleko zříceniny hradu Střilky u modré turistické značky od motorestu Samota. Jeho věk je odhadován na 500–600 let a váže se k němu několik pověstí. Jedna z nich vypráví o pokladu, který zde zakopal Ctibor z Cimburka, který střílecké panství vlastnil do roku 1358 a po kterém získal tento strom své



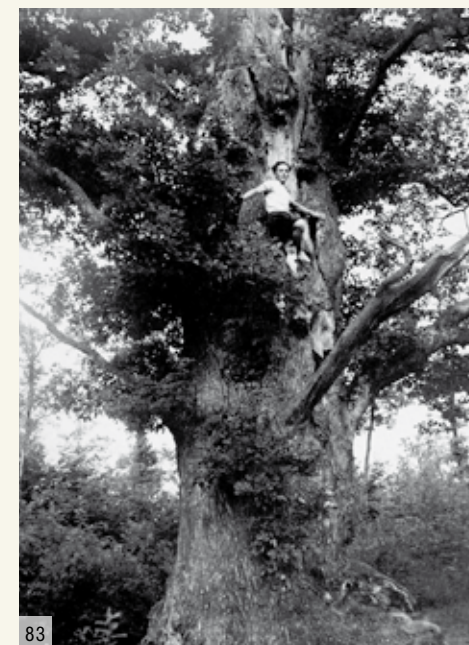
81

jméno. Jiná pověst vypráví o zbrojnoši Ctiborovi, který zachránil před medvědem syna majitele panství a jako zbraň mu při tom posloužil vytržený mladý doubek. Tento stromek pak hradní pán na památku nechal zasadit na místě oné události ke Ctiborově slávě. Ve 40. letech minulého století byl strom poškozen místními chlapci, kteří se z jeho dutého kmene pokoušeli vykourit sovy.



82

Spisovatel Spáčil a doktor Stojan u stromu v roce 1972



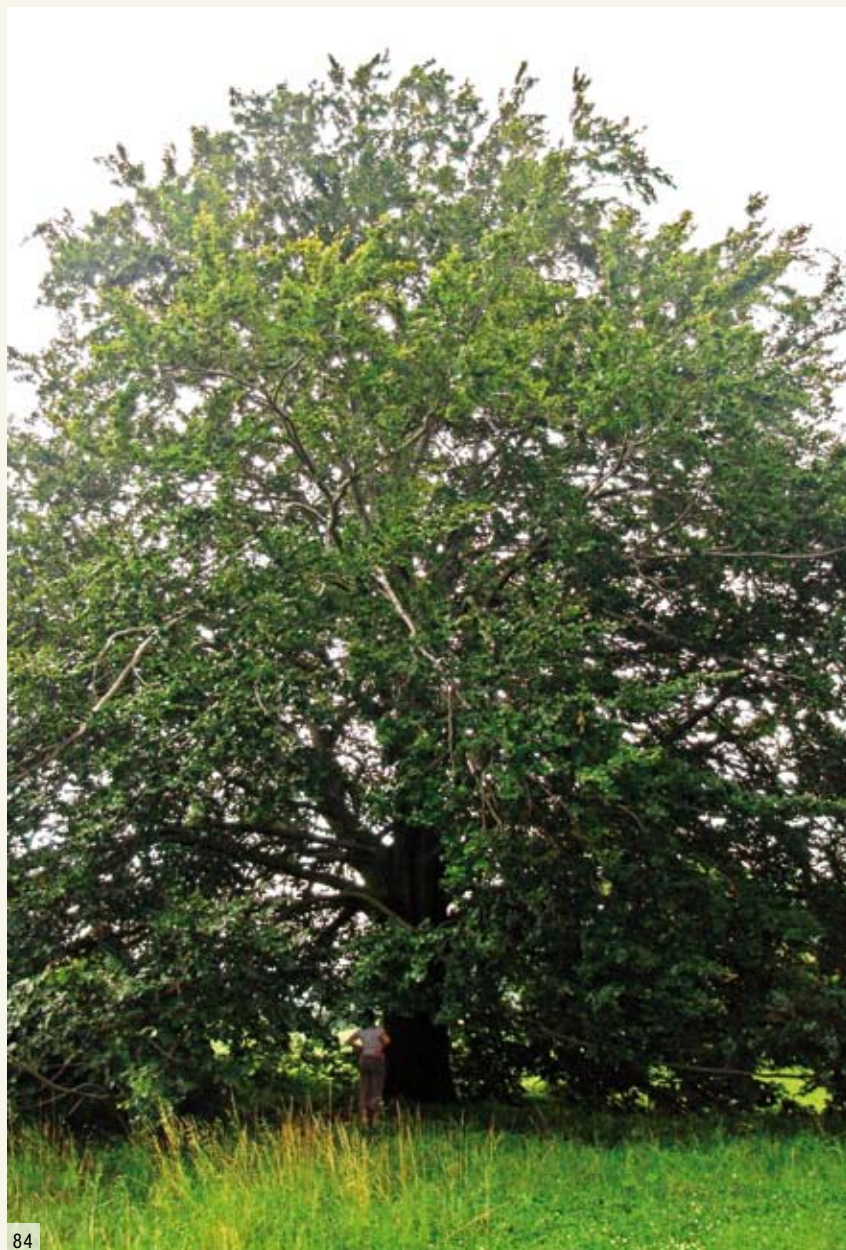
83

Dobová fotografie z roku 1943

TŘEBĚTICE

Buk u mlýna

Nedaleko Třebetic u bývalého vodního mlýna, nazývaného Benešův nebo též Čmelův, stojí mohutný buk lesní (*Fagus sylvatica*) o obvodu kmene 381 cm a výšce 20 m. Jeho stáří je odhadováno na 150 let.



84

UHŘICE

Lípa u hřbitova

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o výšce 22 m a obvodu 641 cm roste u místního hřbitova za vesnicí u sochy Panny Marie, která zde byla vystavěna v druhé polovině 18. století a jsou na ní vyznačeny symboly hraběcího rodu Walworthů. Samotný strom má odhadovaný věk 250 let a proto je možné, že byl vysazen společně se zhotovením sochy.



85

VĚŽKY

Platan ve Věžeckém parku

V obci Věžky se nachází malý zámeček s parkem známým pořádáním zahradnických výstav. Park byl založen na počátku 19. století Františkem von Wiessenburg jak v bezprostřední blízkosti zámku, tak za cestou podél Věžeckého potoka a k jeho rozkvetu došlo na konci 19. století za vlastnictví podnikatelské rodiny Redlichů, kteří zde zřídili menší dendrologickou zahradu s řadou exotických dřevin označených jmenovkami. K nejmohutnějším stromům v parku dnes patří platan javorolistý (*Platanus hispanica*), soliterní jedinec s rozložitou korunou, který byl při posledním měření vysoký 29 m a obvod jeho kmene činil 650 cm a původně stál na břehu menší vodní plochy. Tento rybníček byl později zasypán a strom dnes vévodí travnaté ploše tvořící srdce drobnější krajinařské úpravy, která zbyla z někdejšího výstavného parku.



86

Platan ve Věžkách v roce 1972



87

VÍTONICE

Lípa ve Vítonicích

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o výšce 26 m a obvodu kmene 410 cm a stáří minimálně 200 let roste za zahradou domu čp. 16. Její vysazení možná souvisí se zvykem zasadit při narození prvního dítěte v rodině lípu, která byla považována za ochranný strom rodin. Rovněž se tradovalo, že do ní nikdy neuhodí blesk a chrání před zlými duchy.



ZDOUNKY

Lípy Svobody

Tři lípy malolisté (*Tilia cordata*), rostoucí na svahu vrchu Světlá nad Zdounkami, byly zasazeny na paměť zrušení roboty v roce 1848. Se svou výškou 25 m a obvody 363 cm, 265 cm a 173 cm jsou dominantou celému okolí.



Lipová alej na Světlé

115 lip velkolistých (*Tilia platyphyllos*) o obvodech kmene 300 až 360 cm a výšce okolo 20 m roste u silnice od statku Světlá k lesu směrem na Bunč. Tato alej je zakreslena již na historických mapách II. vojenského mapování z let 1836–1852 a jedná se o zbytek barokní aleje, která lemovala tzv. císařskou silnici, což je dokladem někdejšího významu této v současné době méně využívané cesty. Po nástupu Marie Terezie na trůn byly roku 1751 vydány zásadní směrnice pro budování cest, které pamatovaly rovněž na vysazování stromů podél nich. Ty nejenže krásily krajinu, ale zároveň chránily cestující nebo pochoduující vojáky před větrem a sluncem a v zimě pak v zasněžené krajině sloužily jako ukazatel směru cesty. Císařská nařízení byla velmi důsledná, určovala nejen druhy stromů, které měly být vysazovány, jako jsou lípy, ořechy, moruše, jeřáby nebo ovocné stromy, ale dohlíželo se i na dodržování předepsané vzdálenosti šesti sáhů (11,5 m) mezi jednotlivými stromy.



90



91

ZDOUNKY, K.Ú. CVRČOVICE U ZDOUNEK

Cvrčovická planá hrušeň

Severně od Cvrčovic, které jsou v současné době součástí Zdounek, roste na mezi hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o obvodu kmene 363 cm a výšce 19 m. Její věk je odhadován na téměř 300 let.



92

ŽALKOVICE

Čechova lípa

Torzo lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 383 cm a výšce 7 m roste v obci před kostelem. Stáří stromu je cca 150 let a jeho historie je spojena s pobytem Svatopluka Čecha v Žalkovicích v roce 1881, který prý pod touto lípou sedával, na což nás upozorňuje mramorová deska upevněná na kmeni. Lípa roste u farního kostela sv. Mikuláše, jehož založení spadá do 14. století a dnešní podoba je výsledkem několika přestaveb v průběhu let.



93

ŽERANOVICE

Lípa u sv. Vendelína

U sochy sv. Vendelína při cestě z Žeranovic do Martinic stojí torzo lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 330 cm, která na tomto místě rostla přes 200 let. V současné době jsou na jejím místě vysazeny dvě nové lipky.



94

Lípa v roce 2009



95

Ponechané torzo v roce 2010

A large, mature tree with a thick, textured trunk and a dense canopy of green leaves and numerous small white flowers. The tree is the central focus, standing in a lush green field. In the background, there are rolling green hills under a clear, bright blue sky. A small black signpost is visible near the base of the tree on the left. A red banner with white text is overlaid in the upper right corner.

Uherskohradištsko

BOJKOVICE

Bojkovský dub nad kostelem

Mohutný dub letní (*Quercus robur*) o výšce 20 m a obvodu kmene 475 cm najdeme ve svahu nad městem a podle tradice se jedná o pamětník vpádu Turků a Kumánů do naší země na přelomu 17. a 18. století. Nedaleko něj stojí kostel sv. Vavřince, který byl postaven za hraběte Gabriela Serenyiho a jeho manželky Elišky roku 1656 ve stylu pozdní renesance.



96

BOJKOVICE, K.Ú. BZOVÁ U UHERSKÉHO BRODU

Buk nad Bzovou

Buk lesní (*Fagus sylvatica*) o výšce 27 m a obvodu kmene 445 cm roste nedaleko cesty ze Bzové do Starého Hrozenkova. Bzová, připomínaná poprvé na konci 14. století a odvozuující své jméno od míst porostlých bezem, měla ve své původní obecní pečeti tři stromy na kopcích.



97

Detail větvení



98

BŘESTEK

Sekvojovec v Chabaních

Tento sekvojovec obrovský (*Sequoiadendron giganteum*) o výšce 33 m a obvodu kmene ve výšce 130 cm nad zemí 625 cm byl na okraji osady Chabaně u Břestku vysazen někdy v druhé polovině 19. století. O tom, kdo zde tento exotický strom pocházející ze Severní Ameriky vysadil, nejsou záznamy, ale podle zkazek to byl majitel panství. Tím byl v té době hrabě Zikmund II. Berchtold, avšak je pravděpodobnější, že strom zde nechal zasadit jeho strýc, významný český přírodovědec Bedřich Berchtold (1781–1876), který v Buchlovicích často pobýval. V roce 1972 do stromu uhořel blesk, zničil jeho horní část a téměř jej rozpůlil, avšak strom přežil, byl ošetřen a následně nasadil nové vrcholy.



99



100

*Strom po zásahu bleskem,
fotografie z roku 1982*

BUCHLOVICE

Buk u Dlouhé řeky

Nedaleko bývalé hájenky Na Pile v místě, kterému se říká U Péra, nalezneme ponechaný výstavek původního porostu. Je jím pěkně rostlý buk lesní (*Fagus sylvatica*) o obvodu kmene 410 cm a výšce 35 m stojící u lesní cesty vedoucí okolo Holého kopce.



101

Duby pod táborem

Tři duby letní (*Quercus robur*) o obvodech kmenů 229, 360 a 267 cm rostou v areálu dětského tábora na Smraďavce. Oblast Smraďavky ležící nedaleko Buchlovic v údolí Dlouhé řeky byla k rekreačním účelům využívána již od 17. století, kdy zde byl nedaleko sirovodíkového pramene postaven malý lovecký zámeček.



102

Duby na podzim



103

Duby na jaře

Dub u Smraďavky

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 398 cm a výšce 19 m roste bezmála 160 let u cesty na Smraďavce nedaleko místa zvaného U Zabitého nebo také U Kamenného kříže. Pomníček zde připomíná tragickou smrt někdejšího majitele buchlovského panství Jindřicha Praktického ze Zástřizl. Z přípravy jeho vraždy, která se zde stala 25. července 1582, byla obviňována řada vlivných osob a časem se o události začaly vyprávět různé pověsti, podle dobových dokumentů se však podařilo vypátrat, že Jindřich byl v tomto místě zabit jistým Václavem Reymem v osobním souboji.



105



104

Pomníček U Zabitého

Lípa neviný

Druhý strom spojený se jménem Jindřicha Praktického ze Zástřizl nalezneme přímo na nádvoří hradu Buchlov. Je jím lípa malolistá (*Tilia cordata*) stará prý bezmála 400 let a váže se k ní tato pověst. Vlček, oblíbený zbrojnoš Jindřicha, se pro své přátelství s myslivcem ze sousedního velehradského panství dostal do podezření ze zrady svého pána a loveckým právem byl odsouzen k trestu smrti. Mladík před pravou vytrhl ze země mladou lipku, zasadil ji zpátky kořeny vzhůru a řekl, že na jaře se stromek zazelená na znamení jeho neviný. Soudci se rozhodli počkat na výsledek, neboť nechtěli odsoudit tohoto muže neprávem, a na jaře se lípa skutečně obsypala pupeny, ze kterých vyrašily listy. Vlček byl zbaven obvinění a řádně odškodněn.



106



Dobová pohlednice

107



Kresba z roku 1832

108

Dub u Dlouhé řeky

U cesty mezi Smraďavkou a bývalou hájenkou Na Pile v údolí Dlouhé řeky stojí mohutný dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 380 cm.



109

Tomeškův dub

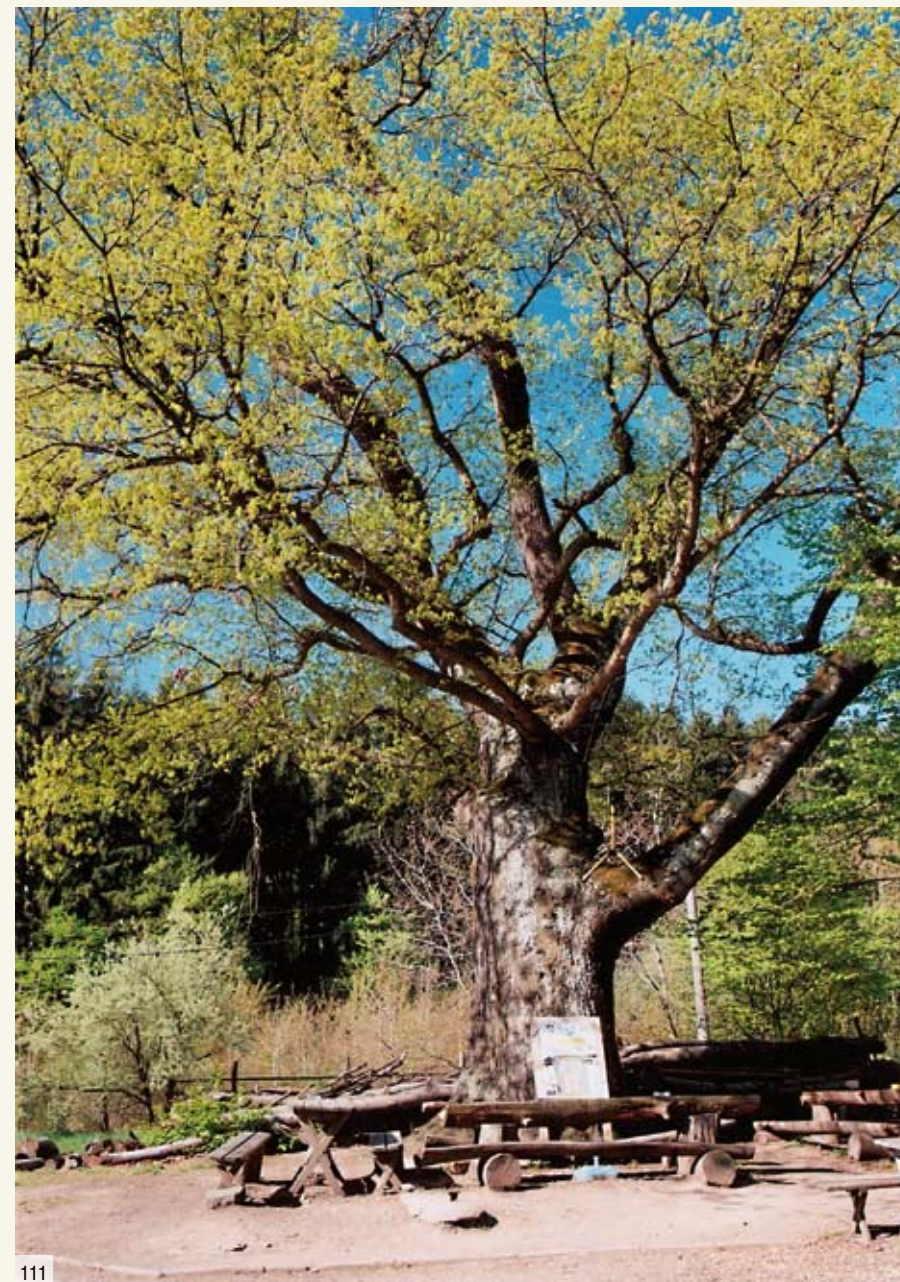
Tento dub zimní (*Quercus petraea*) roste nedaleko statku Zikmundov u lesní cesty na okraji lesního porostu. Jeho výška činí 23 m, obvod kmene 388 cm a stáří je odhadováno na 160 let. Svě jméno dostal po hajném, který zde kdysi hospodařil a starý dubový porost si oblíbil tak, že z něj nechal jeden výstavek.



110

Dub U Trampa

V prostoru odpočívadla u cesty přes Buchlovské kopce roste mohutný dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 476 cm. Kousek od něj nalezneme oblíbené bistro U Trampa a na druhé straně silnice stojí několik budov bývalé Dudovy hájenky.



111

DRSLAVICE

Duby u Kopánky

Dva duby letní (*Quercus robur*) o obvodech 462 cm a 489 cm rostou na okraji lesního porostu nedaleko studánky Kopánka. V její blízkosti by se mělo nacházet slovanské pohřebiště z 5. století, obec Drslavice jako taková je poprvé zmiňována roku 1373.



112

Detail kmene jednoho z dubů



113

HOSTĚTÍN

Lípa v Ohrádce

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 425 cm a výšce 14 m roste nad nivou potoka Kolelače nedaleko místní kořenové čistírny. Ta je součástí řady ekologických projektů trvale udržitelného rozvoje, které ve spolupráci s obcí a řadou dalších institucí realizuje ZO ČSOP Veronica.



114

KORYTNÁ

Hruška Pavlových

Na pastvině západně od obce tvoří krásnou dominantu hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o obvodu kme-
ne 285 cm a výšce 13 m pojmenovaná podle majitelů pozemků, na kterých se nachází.



115

OSVĚTIMANY

Lípa pod kostelem

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu 476 cm roste u farního kostela sv. Havla v Osvětimanech, který
nechal na místě starého dřevěného kostela v letech 1689–1691 vystavět majitel panství Jan Dětrich
z Petřvaldu.



116

PRAKŠICE

Hruška za kostelem v Prakšicích

Hrušeň polní (*Pyrus pyraster*) o obvodu kmene 352 cm a výšce 15 m, zvaná „planuše“, roste bezmála 250 let za kostelem v Prakšicích na začátku ovocného sadu zvaného Manůj žleb, který založil v první polovině 19. století zdejší učitel Josef Dubský. Planuše v té době zde již rostla a nebyla vykácena proto, že se jednalo o strom vyznačující hraniční mezník a jako taková byla považována za nedotknutelnou, za její pokácení hrozil přísný trest. Byla vysazena někdy okolo roku 1750, když došlo k ukončení sporů o pozemky mezi vrchností a poddanskou obcí a byly vyznačeny jejich hranice, často právě zasazením stromu nebo velkými kameny. V roce 2008 byla hruška nominována do soutěže Strom roku a dostala se až do finále, a i když nezvítězila, vyvolala zvýšení zájmu obyvatel obce o stromy a přírodu okolo nich.



117

PITÍN

Lípa u Kolelače

U silnice směrem na Slavičín u potoka Kolelače roste lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 410 cm a výšce 20 m.



118

Spáčilova oskоруša

Na severním svahu lokality Vršek jihovýchodně od obce roste jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 267 cm a výšce 18 m.



SLAVKOV

Hruška v Horním poli

Na hranicích slavkovského a hornoněmčanského katastru stojí bezmála 300 let stará hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o výšce 13 m a obvodu kmene 360 cm. Hrušce byla vždy věnována náležitá péče, o čemž svědčí i to, že po zásahu bleskem před 80-ti lety byl strom pečlivě ošetřen. Jiná vzpomínka se váže ke konci 2. světové války. Při postupu fronty nedaleko stromu měli němečtí vojáci své palebné postavení a naši lidé museli opodál zakopat tank, který posléze zničil přilehlou část Horního Němčí.



121

STARÉ HUTĚ

Malíkova lípa

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 422 cm a výšce 22 m roste severně od obce v údolí potoka Kyjovky v místě, kde býval dvůr sklárny. Ta byla ve Starých Hutích v provozu od roku 1701 a sklo, kterého se zde vyrobilo až 12 000 kop za rok, bylo pro vysokou kvalitu žádané i v Rakousku a Slezsku. Provoz zde byl zastaven roku 1876, kdy byla výroba přesunuta do Kyjova. Někdejší slávu skelné hutě nám připomíná nejen název obce, ale i střepy nalázané občas v okolí staré lípy.



122

Sklárny ve Starých Hutích okolo roku 1850



123

Široký dub

V areálu skautského tábora za Starými Hutěmi patřícího středisku Psohlavci roste dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 523 cm a stáří asi 250 let. Tomuto místu se sice říká „U širokého dubu“, jak je uváděno i v mapách už od druhé poloviny 19. století, ale není pojmenováno podle současného stromu, nýbrž po mnohem starším dubu, který rostl o něco výše směrem k Pěkné hoře a zanikl někdy počátkem 20. století.



124

STRÁNÍ

Buk u záměčku

Před budovou bývalého loveckého záměčku Lichtensteinů roste buk lesní převislý (*Fagus sylvatica* „*Pendula*“) o obvodu 270 cm a výšce 13 m. Svou podobu budova získala někdy po roce 1650 a ke stavbě bylo použito kamene z neobývané středověké tvrze, která stávala na místě dnešního hřbitova. K významným přestavbám pak došlo v 19. století, kdy se z něj stala správní budova se sídlem lesní správy a zájezdním hostincem. Po roce 1960 sloužil záměček potřebám místního JZD a na začátku 70. let 20. století zdevastovanou budovu opravila obec, v současné době probíhá další rekonstrukce.



125



126

Stav zámku a stromu v roce 1962



127

Dobová pohlednice

Dub u Kamenné budy

U Kamenné budy při cestě na Velkou Javořinu roste dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 366 cm a výšce 23 m. Již v první polovině 19. století na tomto místě stávala dřevěná bouda sloužící pro potřeby správců lesa v majetku Lichtensteinů, která ale byla opakovaně vypalována pytláky a zloději dříví. Dnešní podobu stavba dostala v roce 1903, kdy na základě schválení knížecím ředitelstvím byla za použití místního lomového kamene (odtud i její název) vystavěna stavitelem Josefem Šutem z Uherského Ostrohu během tří měsíců. Slavnostní otevření této chaty, která měla sloužit zejména pro potřeby personálu revíru Vápenky a Strání, ale i jako přístřeší pro majitele panství v případě potřeby při lovech, se uskutečnilo 15. 8. 1903 za účasti knížecího úřednictva a místní honorace.



128

Dobová fotografie



129

Lípy u kapličky

Na okraji obce v místě zvaném v Uhliskách u kapličky rostou dvě lípy, jedna velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 350 cm a druhá malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 370 cm. Kapli Panny Marie Bolestné nechal s povolením arcibiskupského úřadu v Olomouci postavit roku 1816 na svém poli sedlák Jan Popelka, z té doby pochází zřejmě i výsadba stromů. Nedaleko, v závěru zarostlé rokle na pravém břehu potoka Klanečnice, najdeme studánku se sirkovicí.



130

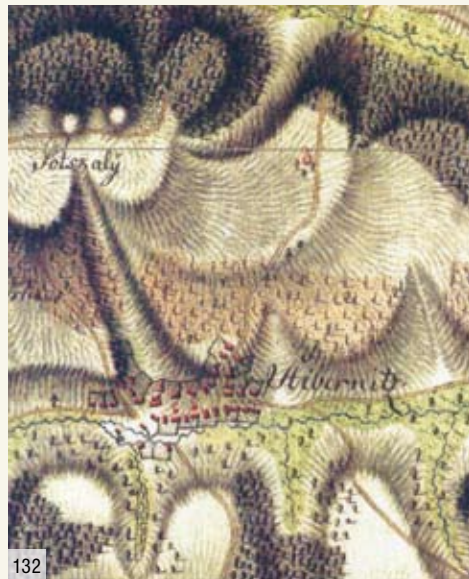


131

STŘÍBRNICE

Lípy u sv. Jána

Dvě lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodech 390 a 232 cm rostou na Stříbrnických pasekách na hranicích Stříbrnického a Boršického katastru okolo sochy sv. Jana Nepomuckého, kterou, jak prozrazuje nápis na podstavci, vytvořil v roce 1733 neznámý kameník pro manžele Jana a Marinu Bednaříkovi. Lípy, které jsou nyní ozdobou celému okolí, byly u sochy vysázeny asi před 150 lety.

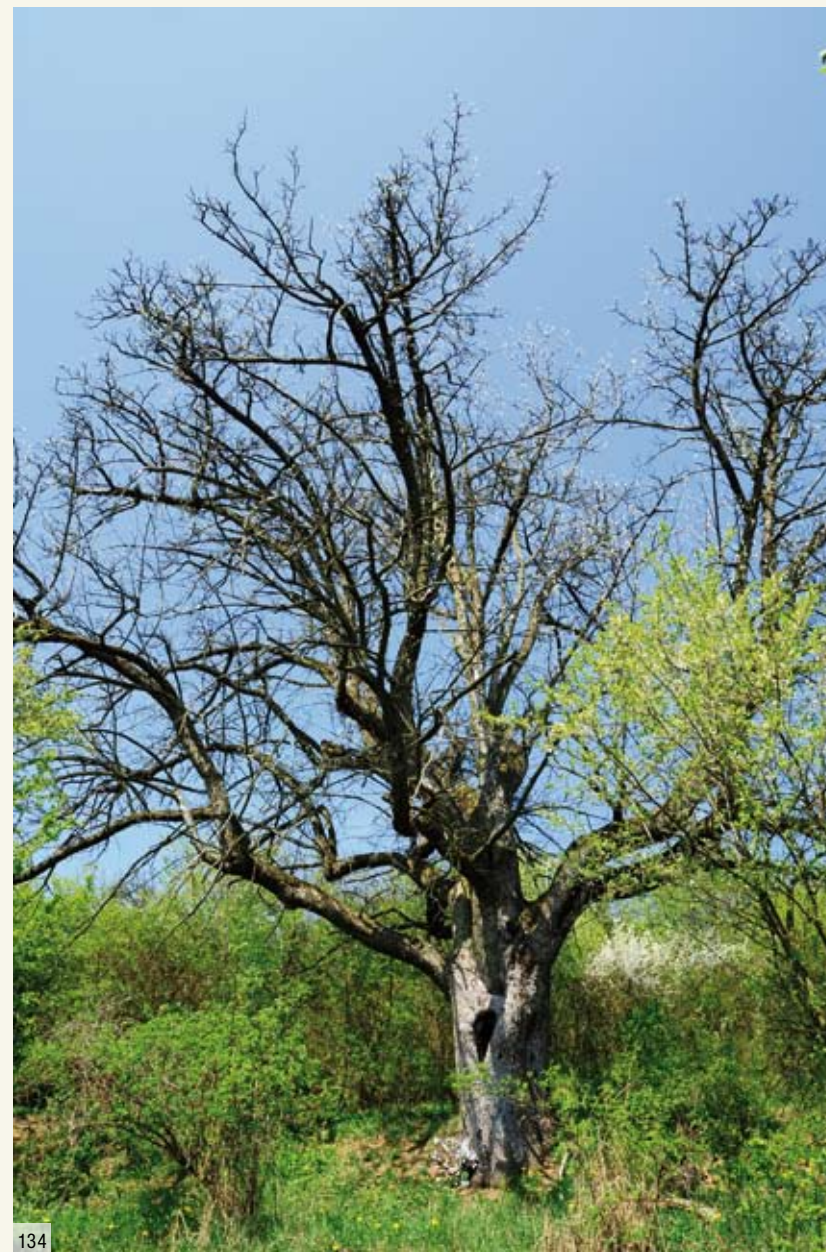


Mapa I. vojenského mapování



Skalická oskeruše

Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 335 cm a výšce 15 m roste v tzv. Starém sadu mezi Stříbrnicemi a Medlovicemi, dnes využívaném k pastvě. Tato největší oskeruše v regionu zde přežila i družstevní obnovu krajiny, při které na místě bývalých drobných vinic, sadů a luk byly vysázeny rozlehlé jabloňové sady.



SUCHÁ LOZ

Topol u Volenova

Jediný vyhlášený památný topol šedavý (*Populus x canescens*) v České republice nalezneme jihozápadně od Suché Lozy u vodoteče zvané Hradecký járek. Málokdo by tomuto 28 m vysokému velikánovi s obvodem kmene 690 cm hádal věk pouze něco přes 100 let. Další zajímavostí je, že topol šedavý vznikl křížením topolu bílého a topolu osiky, a v minulosti byl často vysazován do větrolamů a stromořadí podél cest.



135

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Platany u nádraží

Dva platany, jeden javorolistý (*Platanus hispanica*) a jeden východní (*Platanus orientalis*) rostou v městském parku nedaleko vlakového nádraží v Uherském Hradišti. Platan javorolistý s obvodem kmene 463 cm je nejmohutnější strom ve městě, druhý strom má obvod kmene 373 cm. Stromy byly zasazeny před 250 lety v zahradě jezuitské koleje v blízkosti městských hradeb. Kolej byla roku 1773 přeměněna na kasárna a nakonec, po zrušení hradištské pevnosti, byly zbourány v roce 1840 i městské hradby. Nic už nebránilo rozvoji města a tak na přelomu 19. a 20. století vyrostlo nedaleko vlakové nádraží.



136

Platany ve Smetanových sadech

Pět platanů javorolistých (*Platanus hispanica*) o obvodech kmenů 329 až 400 cm roste ve Smetanových sadech nedaleko městského centra. Historie tohoto parku začíná v roce 1882, kdy se městská rada královského města Uherského Hradiště rozhodla zakoupit pozemek zvaný Stonky a za pomoci zemského zahradníka Augustina Sieberta z něj vybudovat městský park, přičemž do parkových úprav byly zakomponovány zde již rostoucí platany.



137

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, K.Ú. MAŘATICE

Mařatická oskeruše

Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 334 cm a výšce 12 m roste v Mařatických vinohradech v místě zvaném Dlouhá hora. Zdejší vinohrady jsou zmiňovány již v 16. století, kdy je vlastnili hradišští měšťané, a od 2. poloviny 17. století zde dochází ke stavbě vinných sklepů. Od konce 19. století po napadení vinohradů révokazem sloužily budy a sklepy spíše jako místo nedělních výletů, které lákalo i řadu významných osobností.



138

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, K.Ú. MÍKOVICE

Hrušeň u Míkovic

Hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o obvodu kmene 410 cm a výšce 10 m roste na loukách nad obcí. Traduje se, že v minulosti pod ní rádi odpočívali lidé pracující v blízkých lesích a na okolních polích a pastvinách.

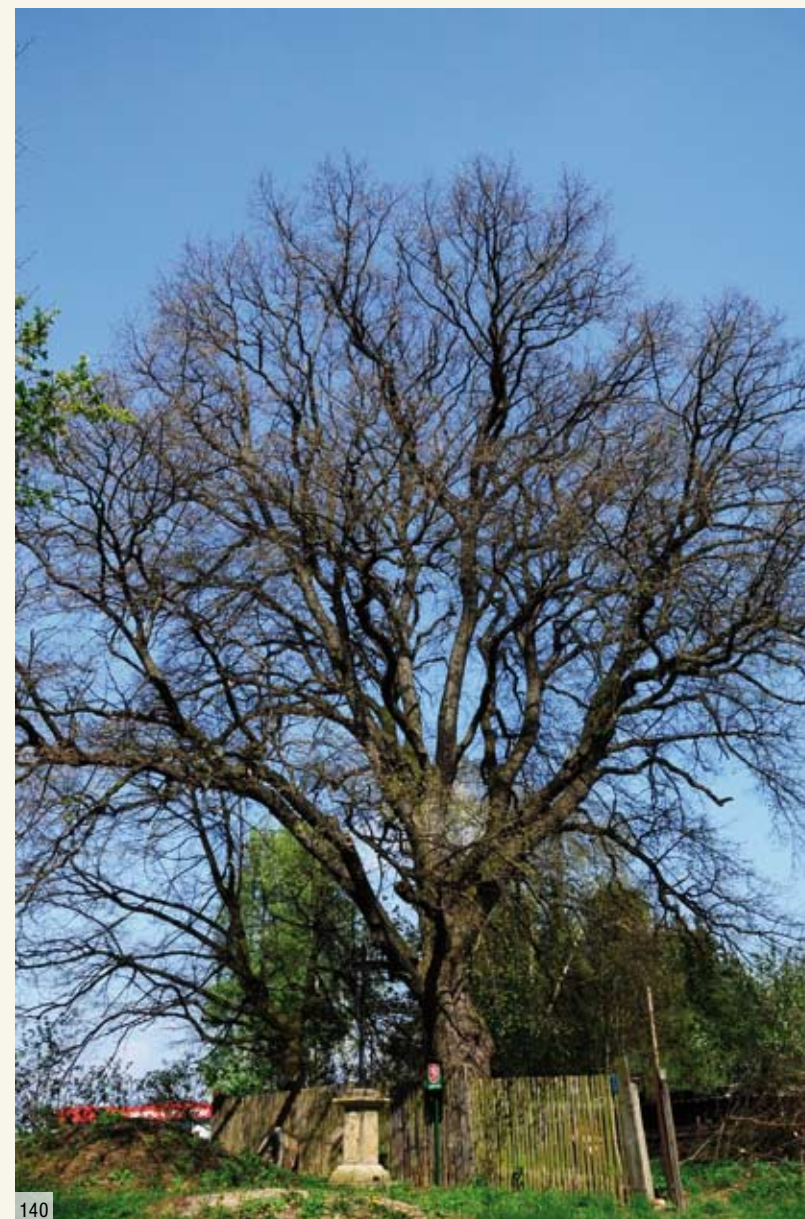


139

UHERSKÝ BROD

Pilecká lípa

Nedaleko bývalého vodního mlýna, kterému se podle majitele říká Kozákův nebo také Pilecký, roste lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 452 cm a výšce 15 m. Pod ní stojí křížek z roku 1807, který majitel nechal nedávno obnovit.



140

Hruška v brodských vinohradech

V místech zvaných již od 19. století Lysá hora (na historických mapách Lissa hora) roste asi 200 let stará hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o obvodu kmene 328 cm a výšce 15 m. Kdysi se v této lokalitě rozkládaly louky a vinohrady patřící církvi (vzpomínán je rovněž název „Na Farském“), dnes je v této lokalitě zahrádkářská kolonie, ale zažitý název „Brodské vinohrady“ nebo jméno ulice „Pod Vinohrady“ nám minulost neustále připomínají.



141

VÁPENICE

Janův buk a Františkův břek

U samoty nedaleko vrcholu Příslop rostou památné stromy, pojmenované po dvou bratřích, předcích současných majitelů této krásné usedlosti. Buk lesní (*Fagus sylvatica*) o obvodu kmene 570 cm a výšce 27 m nese jméno Janův buk, po druhém z bratrů, Františkovi, dostal jméno jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) o obvodu kmene 360 cm a výšce 18 m.



142

Janův buk



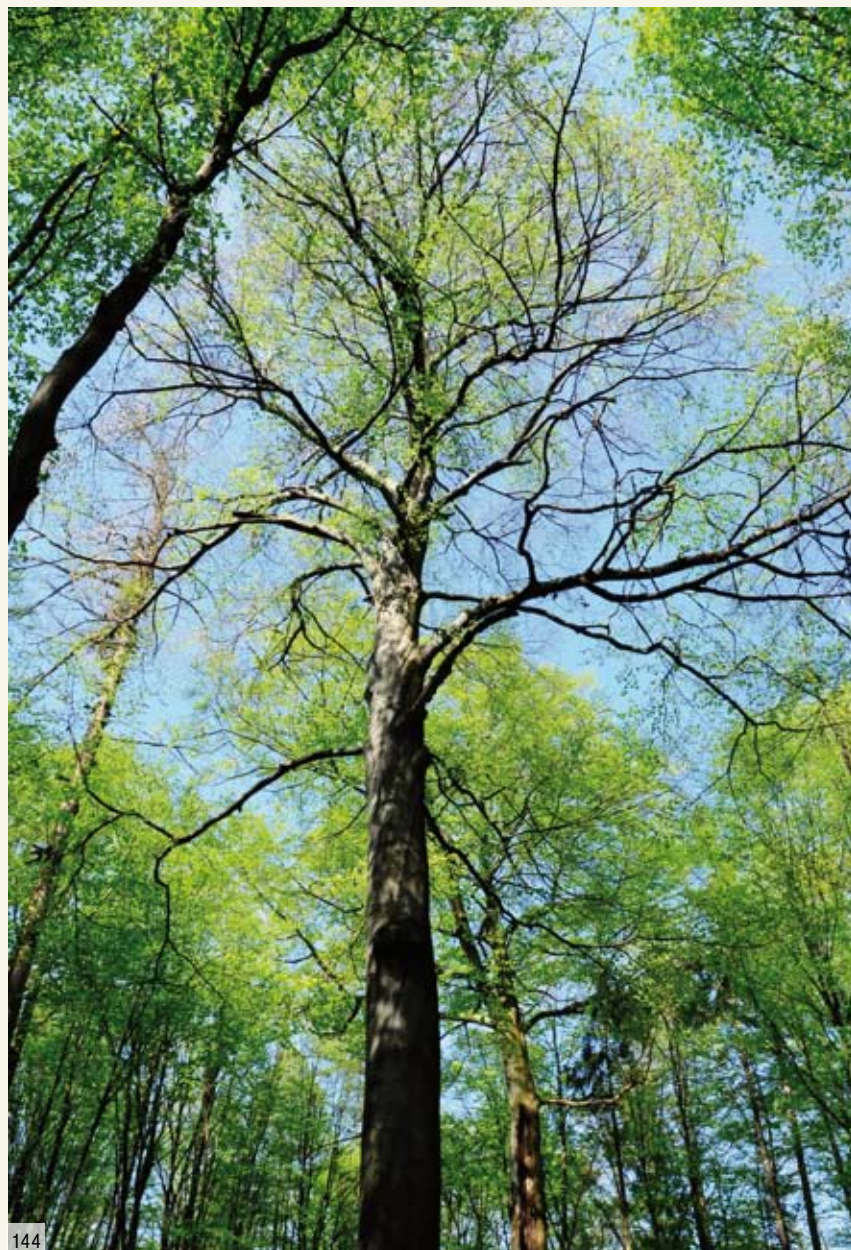
143

Františkův břek

VELEHRAD

Buky na Hrušové

Tři buky lesní (*Fagus sylvatica*) rostou v lesním porostu nedaleko vrcholu Hrušová. Jejich obvod kmene činí 335, 262 a 372 cm a stáří je odhadováno na 180 let.



VYŠKOVEC

Klen ve Vlčí

Mohutný javor klen (*Acer pseudoplatanus*) o obvodu kmene 570 cm a výšce 25 m roste v remízku v prudším svahu nedaleko malé, nyní citlivě původními postupy spravované samoty. Dříve se okolo rozprostíraly pastviny, které postupně po ukončení tradičního hospodaření zarostly nebo byly i úmyslně zalesněny.



Lípa u Šamáků

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 502 cm a výšce 27 m roste na okraji obce Vyškovec u jedné ze samot.



146

Mandincova lípa

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 510 cm a výšce 24 m roste u samoty čp. 15. Mezi lidmi se tradovalo, že lípy vyzařují pozitivní energii, proto je často sázeli nedaleko svých obydlí a poté na lavičkách pod nimi rádi odpočívali.



147

Rapantova lípa

U bývalé úvozové cesty, dnes už zarostlé keří a mladými stromky, roste lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 360 cm a výšce 23 m. Své jméno dostala podle majitelů nedaleko stojící usedlosti čp. 30.



148

ZLÁMANEC

Antošková oskeruše

Na pastvinách směrem ke Svárovu nedaleko trati ve Vrbovkách roste mohutný jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 450 cm. Podle pamětníků údajně několikrát vyhořel a do dutiny v jeho kmeni, který je na jedné straně prasklý, se vejde několik lidí. Větévku oskeruše s plody nalezneme i ve znaku obce, spolu s ní je na něm vyobrazené i polámané kolo jako symbol původního názvu Zlámanec – Zlámaný Újezd.



149

ZLECHOV

Lípa na rozcestí

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 270 cm a výšce 23 m roste na rozcestí cest na Tupesy a Břestek u kříže datovaného 1907, kdy u něj byla zřejmě zasazena.



150



Vsetínsko

BRANKY

Dub v Brankách u nádraží

Nedaleko nádraží Branky na Moravě, které bylo uvedeno do provozu roku 1888, stojí asi stejně starý dub letní (*Quercus robur*). Jeho výška je 23 m a obvod kmene při posledním měření činil 360 cm.



151

Dub v Brankách u Loučky

Na břehu potoka Loučky v lokalitě Dolní lúky u cesty k Dolnímu dvoru roste asi 200 let starý dub letní (*Quercus robur*). S obvodem kmene 462 cm a výškou 22 m je dominantou celého okolí.



152

FRANCOVA LHOTA

Kobzova lípa

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o výšce 24 m a obvodu kmene 732 cm roste v místě zvaném Na Kobzi nebo U Kobzů. Podle bývalého kronikáře Josefa Václavíka zde byla vysazena Tristramem (též Tristanem) Francem z Háje v roce 1530 na paměť přejmenování Zbelohy Lhoty na Francovu Lhotu. Podle pověsti se v její koruně schovali místní občané při turko-tatarském vpádu na Vsetínsko v roce 1663 a nájezdníci se je snažili z úkrytu dostat tím, že okolo stromu rozdělali oheň, čímž vznikla rozsáhlá dutina na boku kmene. Jiná verze pověsti praví, že dutina vznikla tak, že strom v onom osudném roce chytl od okolních hořících chalup. V dutině se pak prý opět schovávali lidé, a to při vpádu Kuruců z Uher.



153



154

Detail kmene



155

Stav stromu v 70. letech

HORNÍ LIDEČ

Hornolidečská lípa

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) rostoucí na jižním okraji obce u domu čp. 71 má výšku 15 m, obvod kmene 430 cm a její stáří je odhadováno na 150 let. Obec ležela na důležité křižovatce obchodních cest a vedla přes ni jedna z větví tzv. Jantarové stezky. Poprvé je sice připomínána až roku 1261, ale bylo zde osídlení již v době bronzové. Vzhledem ke své poloze byla často sužována vpády nepřátelských vojsk.



156



157

Detail kmene



158

Stav stromu v roce 1970

Hornolidečský dub

Dub letní (*Quercus robur*), rostoucí na jihovýchodním okraji obce u domu čp. 7, má odhadované stáří 500 let, jeho výška je 12 m a obvod kmene po odlomení jedné části v roce 2001 je 660 cm. Jedná se zřejmě o nejstarší strom na Vsetínsku.



159

Strom v roce 1979



160

HOŠŤÁLKOVÁ

Kachtíkovy lípy

Dvě lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*) rostou u památkově chráněné usedlosti Hajnušov ve středu obce. Jejich stáří je odhadováno na 200 let, jejich výška je 27 m a obvody kmene 445 a 400 cm.



KAROLINKA

Tis ve Stanovnici

V údolí Stanovnice na pastvině u usedlosti čp. 603 stojí tis červený (*Taxus baccata*) o obvodu kmene 274 cm ve výšce 65 cm, výšce 10 m a odhadovaném stáří 290 let.



KATEŘINICE

Lípa u Kamasů

Nedaleko Kateřiníc u samot zvaných Na Ojičné nebo také U Kamasů roste mohutná lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 670 cm a výšce 20 m. Traduje se, že byla vysazena na paměť příchodu pasečanů na tato místa.



KELČ

Lípa u Pitrunů

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 245 cm a výšce 18 m roste v centru města před domem čp. 189. Okolí Kelče bylo osídleno již za mladší doby kamenné a největšího rozkvětu dosáhlo toto městečko za biskupa Bruna ze Šaumburku, kdy bylo založeno Nové město Kelč okolo nového náměstí.



165



166

Lípa Vladimíra Šišáka

Na břehu říčky Juhyně na Dolině v Kelči roste lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o výšce 18 m a obvodu kmene 307 cm, ke které se váže tragický příběh z 2. světové války. Jako pomsta za zdemolování bytu kelečského starosty Goebela byl na ní 8. prosince 1944 oběšen mladý, teprve pětadvacetiletý partyzán Vladimír Šišák. Na uctění jeho památky pak po skončení války u lípy postavili lidé malý pomníček a u příležitosti 60. výročí osvobození v roce 2005 byla lípa prohlášena za památnou.



167

Pomníček pod lípou



168

KUNOVICE

Dub v Kunovicích

V areálu nádraží ČD Kunovice – Loučka roste ve skupině dalších stromů památný dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 270 cm, výšce 20 m a odhadovaném stáří 100 let. Provoz na této trati byl slavnostně zahájen 1. července 1888 a stromy byly vysazeny o něco později jako ozdoba nádražní budovy.



LAČNOV

Lačnovská babyka

Východně od obce na konci sadu v polích roste javor babyka (*Acer campestre*) o stáří asi 200 let, jehož výška činí 15 m a obvod 354 cm. Tento strom patří k největším svého druhu v okrese Vsetín.



170
Stav stromu v roce 1972



Lípy u Janáčů

Dvě lípy, jedna malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 292 cm a jedna velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 288 cm, s výškou 23 m a odhadovaném stáří 80–100 let rostou v centru obce u památkově chráněné dřevěnice čp. 13. Tato usedlost rozložená kolem čtverhranného dvora byla vystavěna podle datace na trámů roku 1811 a její součástí je obytný dům, chlév se seníkem, stodola, komora a studna s okovem.



172

Památné lípy Boženy Šopové a Karla Vařáka

Na Vařákových pasekách náležejících k obci Lačnov stojí dvě lípy, připomínající nešťastný osud bývalé osady a jejich obyvatel. Těsně před koncem války, 2. května 1945, zde byl napaden partyzány německý radiotelegrafický oddíl při instalaci vysílačky. Ještě v noci byla osada obklíčena německými vojáky, osm z deseti chalup bylo vypáleno a jejich obyvatelé byli noci hnáni do Valašské Polanky. Tam na přímluvu katolického faráře a jeho německé hospodyně byly propuštěny ženy s dětmi, ale čtyři lidé – Karel Vařák, František Žák, Jan Polčák a Růžena Šopová byli odvezeni do Hošťálkové a tam 3. května 1945 umučeni. Osada zpusťla a na tragickou událost dnes upomíná pomníček a památné stromy. První z nich, lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) má obvod kmene 247 cm a výšku 16 m, druhá z nich, lípa malolistá (*Tilia cordata*), má obvod kmene 155 cm a výšku 14 m.



173

LEŠNÁ

Buk v Lešné

Červenolistý kultivar buku lesního (*Fagus sylvatica* „*Atropunicea*“) rostoucí v těsné blízkosti kostela sv. Michaela má výšku 20 m, obvod kmene 412 cm a odhadované stáří 150 let. Kostel byl vystavěn v pozdně barokním slohu roku 1635 na místě vypáleného evangelického kostela.



174

LEŠNÁ, K.Ú. JASENICE U VALAŠSKÉHO MEZIŘÍČÍ

Dub v Jasenici

Dub letní (*Quercus robur*) tvořící krajinnou dominantu v Jasenici má obvod kmene 358 cm a výšku 18 m a jeho stáří je odhadováno na 120 let. Roste na okraji zahrady rodinného domu čp. 32 jižně od hlavní silnice.



175

LIPTÁL

V zámeckém parku v centru obce rostou dva památné stromy – buk a jilm. Zámek, zbudovaný v barokním stylu koncem 17. století za Lindenbergy či Sedlických z Choltic, dostal následně současnou empírovou podobu. Původní návrh přírodně – krajinářského parku zpracoval Maxmilián Erras pro hraběte Jana Karla Stomma v letech 1822–1823, avšak z bohaté dendrologické sbírky a někdejších výsadeb, které byly realizovány ještě na přelomu 19. a 20. století, se do dnešních dnů dochovalo jen torzo v nejbližším okolí zámku. Významnými solitery kromě vyhlášených památných stromů jsou ještě smrk ztepilý (*Picea abies*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*) nebo dřín obecný (*Cornus mas*).

Liptálský jilm

Pětikmen jilmu habrolistého (*Ulmus minor*) o výšce 22 m stojí nedaleko mostku přes říčku Rokytenku.



Liptálský buk

Buk lesní červenolistý (*Fagus sylvatica* cv. *Atropunicea*), rostoucí v parku nedaleko busty slavného liptálského rodáka Jana Kobzáně, má obvod kmene 360 cm a výšku 20 m.



Liptálský tis

Tento tis červený (*Taxus baccata*) o stáří okolo 240 let, výšce 9 m a obvodu kmene 214 cm roste v lesním porostu asi 2 km severozápadně od obce na konci údolí Hlboké nedaleko samoty U Porubů.



LOUČKA, K.Ú. LÁZY

Lípa v Lázech

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o stáří cca 200 let, výšce 23 m a obvodu kmene 420 cm roste u silnice vedoucí z Loučky. Nachází se na hranici dvou pozemků a je tedy možné, že se jednalo o tzv. hraniční strom.



LUŽNÁ

Žídkův buk

Buk lesní (*Fagus sylvatica*) o obvodu kmene 414 cm, výšce 17 m a stáří 100–150 let roste na vrcholku nad osadou Vráblovy paseky a tvoří z daleka viditelnou dominantu okolí se symetrickou korunou.



NOVÝ HROZENKOV

Jilm v Novém Hrozenkově

V centru obce jižně od budovy obecního úřadu na levém břehu potoka Brodské nalezneme nejmohutnější jilm horský (*Ulmus glabra*) na Vsetínsku o obvodu kmene 695 cm a výšce 28 m. Jeho stáří je odhadováno přibližně na 300 let, avšak vzhledem k postupující chronické grafioze je jeho budoucnost značně nejistá.



Dub letní v Novém Hrozenkově

Na severovýchodním okraji zástavby nalezneme vitální dub letní (*Quercus robur*) s krásnou rozložitou korunou s obvodem kmene 425 cm, jehož věk je odhadován na 250 let.



POZDĚCHOV

Peškova lípa

Mohutná, asi 200 let stará lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o výšce 19 m a obvodu kmene 507 cm zdobí svou rozložitou korunou okolí usedlosti rodiny Peškových v místě zvaném Na Dolině.



183

PRŽNO

Dub na Prženských pasekách

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 480 cm a výšce 22 m stojí ve svahu nad studnou uvnitř bývalé pasekářské usedlosti.



184

SOLANEC POD SOLÁNĚM

Lípa u Solaneckého fojtství

Nedaleko bývalého fojtství z roku 1785 roste lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 560 cm a výšce 21 m. Budova s charakteristickým průčelím a pavlačí dnes slouží jako stylová valašská hospoda.



185

STŘÍTEŽ NAD BEČVOU

Střítežský jasan na Příčnici

Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) o obvodu kmene 356 cm a výšce 20 m roste již 100 let nedaleko hospodářské budovy na konci obce v místě zvaném Příčnice.



186

ŠTUDLOV

Ondrova lípa

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 370 cm a výšce cca 20 m roste u domu čp. 61.



Študlovská lípa

U hlavní silnice v centru obce, která je připomínána již roku 1422, roste památná lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*). Její stáří je odhadováno na přibližně 250 let, obvod kmene při posledním měření byl 590 cm a výška 21 m.



Detail větvení



Stav stromu v roce 1970



U stromu – rok 1970

Radošinská lípa

U bývalé hájenky Radošín pod vrcholem Požár roste krásná lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 540 cm a výšce 25 m. Hájenka je zaznačena již na historických mapách z poloviny 19. století, kdy u ní tato asi 200 let stará lípa jistě už stála.



192

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

Lípa ve Valašském Meziříčí

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o stáří asi 100 let roste na ulici Polášková nedaleko náměstí a je to nejstarší strom v historické části města. Obvod kmene má 343 cm a výšku 18 m. V návrhu na vyhlášení je ještě tis ve Valašském Meziříčí u ZUŠ.



193

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. BRŇOV

Pivodův tis

Tis červený (*Taxus baccata*) o obvodu kmene 130 cm a výšce 15 m roste v místní části města Valašské Meziříčí. Vysadil jej zde jeden z předků dnešních majitelů, pan Pivoda, přibližně před 110 lety.



194

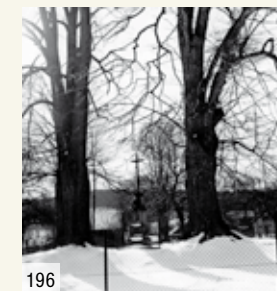
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. HRACHOVEC

Lípy v Hrachovci

Dvě lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*), mezi kterými stojí kříž, rostou na západním okraji obce u cesty na Valašské Meziříčí. Jejich věk je odhadován na 200 let, obvody kmenů mají 460 cm a 546 cm a jejich výška je okolo 20 m.



195



196

Stav stromů v roce 1971

Tis červený

Stáří tohoto tisu červeného (*Taxus baccata*) rostoucího v zahradě rodinného domu čp. 161 za kaplí je odhadováno na 220 let. Jedná se o dvojkmen s obvody 123 a 97 cm a výškou cca 10 m.



197



198

Stav stromu v roce 1974

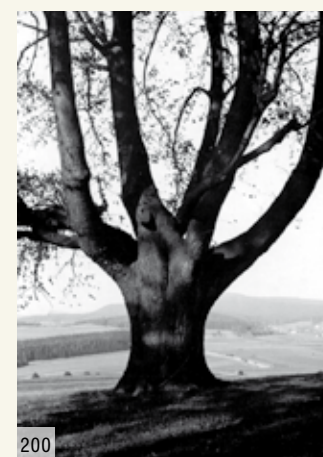
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. KRÁSNO NAD BEČVOU

Helštýnské lípy

Čtyři lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodech kmenů 510 cm, 425 cm, 320 cm a 660 cm a výškách mezi 15 a 20 m rostou u památníku na vrcholu kopce Helštýn nedaleko Krhové u Valašského Meziříčí. Byly vysazeny v první polovině 18. století okolo dřevěné stavby sloužící k odpočinku panstva po honech v oboře a spolu s ní jsou znázorněny již v mapách I. vojenského mapování z let 1764–1768. V nich je použit název Belvedere, dále se tomuto místu říkalo „na Kaštýle“ a od počátku 19. století je pro krásný výhled nazýváno „Helštýn“ (Hellstein). Význam této lokality podtrhuje i nález žárového pohřebiště ze slezsko-plátenické kultury, které bylo prozkoumáno roku 1893, a nálezy z něj jsou uloženy ve valašsko-meziričském muzeu. V roce 1948 zde byl postaven podle návrhu architektů Josefa Místeckého a Jaroslava Hlaváče památník obětem II. světové války.



199



200

Archivní dokumentační fotografie



201

Mapa I. vojenského mapování

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. KRHOVÁ

Dub u Jehličné

U bývalé restaurace v části Jehličná roste dub letní (*Quercus robur*) o výšce 18 m a obvodu kmene 520 cm. Jeho stáří, podle některých pramenů uváděné až 690 let, je ve skutečnosti asi 300 let a je tedy zřejmé, že vzhledem ke své poloze na hranicích pozemků nahradil jiný strom, který zde rostl dříve. Již v roce 1746 se na Jehličné připomínají studené sirnaté lázně a od roku 1861 se při terapii využívaly léčivé účinky jedlového jehličí (Wittigsbad). Hostinec Jehličná se díky tomu stal oblíbeným výletním místem.



202



203

Stav stromu v roce 1971, foto Ing. Vykopal

VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. POLIČNÁ

Horákův dub

Stáří tohoto mohutného dubu letního (*Quercus robur*) je odhadováno na 430 let, jeho výška je asi 21 m a obvod kmene 680 cm. Najdeme jej v remízu na okraji pole za vsí jižně od statku.



204

Strom v roce 1971



205

Lípy popravených vlastenců

Skupina tří lip malolistých (*Tilia cordata*) a pomník u nich upomíná na tragickou smrt tří vlastenců, popravených za 2. světové války nacistickými okupanty. Partyzán Stanislav Mikolášek byl oběšen 11. května 1944 za zastřelení strážníka a postřelení tajného policisty, Miroslav Ondrašík byl krutě mučen a poté popraven dne 12. listopadu 1944 za pokus o přechod státní hranice se Slovenskem ve snaze jít pomoci v bojích Slovenského národního povstání, a ve stejný den byl popraven i Jan Mazal, rovněž účastník domácího odboje.



206

VELKÉ KARLOVICE

Buk na Bařince

V místech zvaných Bařinka mezi údolím Podřatě a Malou Hanzlůvkou roste mohutný buk lesní (*Fagus sylvatica*) s obvodem kmene 706 cm, který na vyhlášení jako památný strom teprve čeká. K tomuto místu i stromu se váže mnoho pověstí a pověr. Vypráví se například, že zde stával hrad, který obýval čert s čarodějnici, a ten čert tento buk vlastnoručně u lesní cesty zasadil. Také tomu, kdo neví, jakou bylinu má použít na svou nemoc, buk pomůže. Má k němu přijít o svatojánské noci obutý v „kopýtkách“, což je součást ženského kroje, několikrát jej obejít, a která bylina se mu na nich přichytne, to je ta pravá.



207

Lípa Na Sihle

U památkově chráněné valašské usedlosti čp. 117 roste nedávno vyhlášená památná lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 410 cm a výšce 25 m. Je posledním ze čtyř stromů, které zde byly vysázeny někdy okolo roku 1808. Sihla znamená ve valašském nářečí bažinu nebo mokřísko, na kterém si někdy před rokem 1782 postavil chalupu jistý Jan Wiczán. V roce 1841 byla kousek vedle postavena chalupa nová, do dnešní doby dochovaná pozoruhodná stavba se třemi štíty, roubenými hospodářskými budovami a s původním interiérem se starou pecí.



208

Lípa u Karlovského muzea

Mohutná solitérní lípa malolistá (*Tilia cordata*) zdobí historické budovy muzea ve Velkých Karlovicích. Její výška činí 27 m a obvod kmene 505 cm. Traduje se, že byla vysazena v roce 1754 při příležitosti vysvěcení místního kostela Panny Marie Sněžné. Napůl zděný kupecký dům, ve kterém nyní muzeum sídlí, pochází z období okolo roku 1813 a nazývá se Barvičův podle obchodníka a posledního karlovského fojta Karla Barviče.



209

Lípy na Machůzkách

Tyto lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*) s obvodem kmenů 640 cm a 645 cm byly vysazeny roku 1753 na paměť bitky mezi Valachy a Slováky o hranici, která se udála roku 1733.

Na obou stranách zůstali mrtví a byli pohřbeni na místě oné události. Původně stál mezi lipami pouze jednoduchý dřevěný kříž, v roce 1833 při příležitosti výročí byla na něj připevněna malba Ježíše Krista.



210

Tis v Jezerném

Na kraji lesního porostu roste tis červený (*Taxus baccata*) tvořený trsem osmi kmenů, jeho stáří je odhadováno okolo 240 let. Obvod kmene pod rozvětvením činí 278 cm a výšku má okolo 10 m.



211

Tis v Podřatém

V lesním porostu na prudkém severozápadním svahu roste tis červený (*Taxus baccata*), jehož kmen je tvořen srůstem několika kmenů nebo vertikálně rostoucích větví. Obvod kmene pod rozvětvením je 278 cm a stáří je odhadováno na 320 až 350 let.



212

Tisy, lípa a jilm pod Beskydem

Čtyři zajímavé staré stromy, které na vyhlášení teprve čekají, nalezneme v lokalitě zvané Pod Beskydem nedaleko cesty do slovenského Makova. Na mírném jihovýchodním svahu na louce roste tis červený (*Taxus baccata*) o obvodu kmene 260 cm, výšce 9,5 m a odhadovaném stáří 320 let, blíže k cestě stojí mladší tisorovitý vzrůstu vysoký 6 m, obvod jeho dvou kmenů ve výšce 40 cm nad zemí je 143 a 148 cm. Nedaleko většího z tisů roste mohutná lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 506 cm. Poslední ze čtveřice, krásný košatý jilm horský (*Ulmus glabra*) má obvod kmene 510 cm a odhadované stáří 180 let.



213

Jilm



214

Menší z tisů



215

Větší z tisů a lípa

VSETÍN

Lípy u Sládků

Dvě lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmenů 565 a 420 cm rostou na rozhraní polní cesty a louky v lokalitě Semetín blízko osady U Sládků.



216

Větší z lip



217

Menší z lip

Smilkův jilm

U jedné ze samot v místní části Ohýřov roste jilm horský (*Ulmus glabra*) o výšce 24 m, obvodu kmene 445 cm a odhadovaném stáří 160 let.



218

Turpišův dub

Soliterní, zdaleka dobře viditelný dub letní (*Quercus robur*) o výšce 18 m, obvodu kmene 302 cm a odhadovaném stáří 150 let roste uprostřed pole v místní části Bobrky.



219

VSETÍN, K.Ú. JASENKA

Dub ČSOP – Kučerův dub

Dub letní (*Quercus robur*) o stáří asi 150 let, výšce 18 m a obvodu 370 cm roste na okraji lesního porostu nedaleko bývalého ovčína v trati zvané U Matošků. Je prvním stromem na Valašsku chráněným vlastnictvím, jelikož jej v roce 1998 odkoupil Český svaz ochránců přírody za přispění Města Vsetína, aby takto zabránil jeho pokácení.



220



221

Stav stromu v roce 2005

Hrušeň Hlinských

Na okraji lesa na zarůstajících pastvinách nalezneme mohutnou hrušeň obecnou (*Pyrus communis*) o obvodu kmene 330 cm a stáří 180 let, která byla vyhlášena jako významný krajinný prvek a pojmenována po majitelích pozemku.



222

VSETÍN, K.Ú. ROKYTNICE

Babyka za humny v Rokytnici

Javor babyka (*Acer campestre*) rostoucí východně od sídliště Rokytnice ve Vsetíně v lokalitě Bečevná má stáří asi 150 let, výšku 15 m a obvod kmene 290 cm.

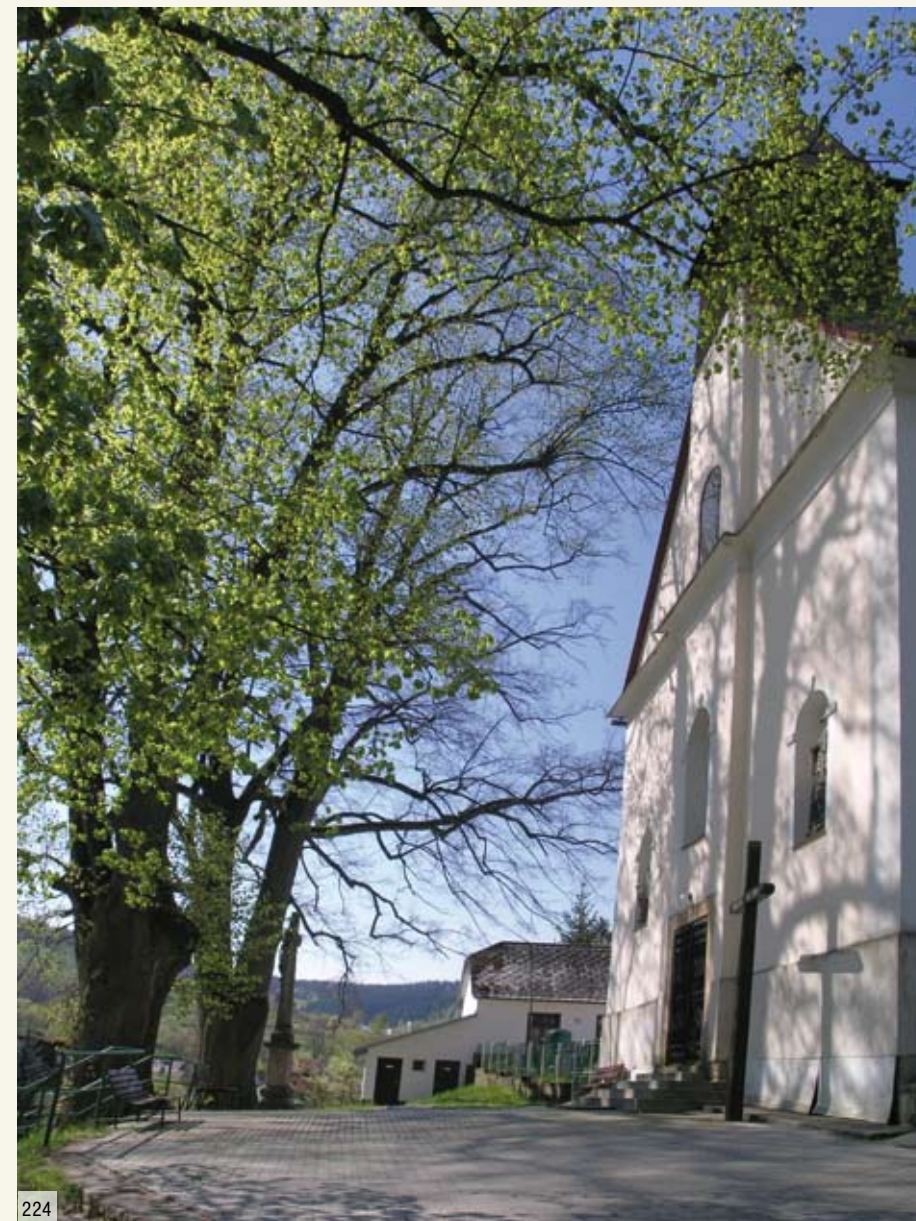


223

ZDĚCHOV

Lípy u kostela ve Zděchově

Jedna lípa malolistá (*Tilia cordata*) a jedna velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o výšce 26 a 24 m, obvodech kmenů 513 a 486 cm a odhadovaném stáří 300 a 270 let rostou u klasicistního kostela Proměnění Páně.



224

ZUBŘÍ

Koláčkův tis

V ulici U Tisu nalezeneme nejstarší valašský tis červený (*Taxus baccata*), jehož obvod kmene činí 376 cm a výška je 11 m. Na tomto místě roste přibližně od roku 1640 a pamatuje tedy nejen třicetiletou válku, ale i spoustu dalších událostí, které město Zubří zasáhly.



225



226

Detail kmene v roce 1971



227

Stav stromu v roce 1978

Lípa u pomníku

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o stáří asi 90 let, výšce 18 m a obvodu kmene 293 cm se stala v roce 1944 nedobrovolným svědkem tragické události, když na ní byl gestapem oběšen vlastenec a známý boxer Václav Procházka a při pokusu o útěk byl zastřelen druhý z odsouzených, Václav Sedlák. Poprava měla být jednou z tzv. zastrašovacích akcí proti partyzánskému odboji. Po válce byl u lípy vybudován pomníček a strom byl vyhlášen za památný.



228

Zlínsko



FRYŠTÁK

Jírovec u kostela

U kostela svatého Mikuláše, jehož gotické základy pocházejí ze 14. století a nynější barokní podoba z 18. století, roste jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*) o obvodu 491 cm, výšce 16 m a stáří 250 let. Strom stojí v místě, kde se až do roku 1820 nacházel původní fryštácký hřbitov, a pamatuje i ničivý požár roku 1840, kterému podlehla téměř celá tehdejší zástavba.



229

HALENKOVICE

Lípa v Halenkovicích

U čp. 8 v obci Halenkovice v místě zvaném Na Kopci roste lípa malolistá (*Tilia cordata*) o výšce 25 m, obvodu 420 cm a stáří přes 200 let. Nedaleko ní stojí krásná, nedávno nově zrestaurovaná zvonice z roku 1755 se zvonem z roku 1861. Halenkovice, původně zvané Alinkovice podle Aliny Bruntálské z Vrbna, manželky majitele napajedelského panství Jana Rottala, vznikly okolo roku 1630 kolonizací valašskými osadníky. S Halenkovicemi brzy splynuly blízké Eleonorovice, připomínané roku 1667 a pojmenované po dceři Jana Rottala, a Kateřinice, založené roku 1677. Vzhledem k rozlehlosti obce existuje v kraji tato říkanka: „Kdo chce vidět Vídeň, musí tam být týden. Kdo chce vidět Halenkovice, musí tam být dva měsíce.“



230



231

Detail větvení

HOSTIŠOVÁ

Dub v Hostišově

Ve středu obce roste v areálu zámečnické dílny dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 270 cm, který byl svědkem nejen mnoha radostných událostí, ale i pronásledování odpůrců režimu v padesátých letech minulého století. Strom rostl v zahradě rodiny Vojáčkových z č.p. 19, největších vlastníků půdy v obci. Za první republiky, kdy bývaly v této zahradě pořádány zábavy zvané „výlety“, vyvěšovaly se na tento dub státní vlajky. Vlastenectví majitelů dokládá i oslava, která se zde konala na jaře v roce 1947 při příležitosti návštěvy Antonína Bartoše a dalších členů paradesantní skupiny Clay – Eva. V roce 1952 však v souvislosti se socializací byla celá rodina násilně vystěhována. Antonín Vojáček byl kvůli odporu ke vstupu do družstva odsouzen za neplnění dodávek a za nesouhlas s režimem na tři roky nepodmíněně a vysoké peněžité pokutě, a jeho manželka se čtyřmi dětmi musela odejít k bratrovi na Slovensko. Až v roce 1990 byl Antonín Vojáček rehabilitován a rodina Vojáčková uplatnila restituční nároky.



Pohled na Hostišovou v roce 1930, památný dub v pozadí

Prajzovská hruška

K této hrušni obecné (*Pyrus comunnis*) o obvodu kmene 370 cm a stáří cca 250 let, stojící v polích nad obcí, se váže následující vyprávění o události, která se stala v roce 1866 za tzv. Prajzské války. Prajžští vojáci v počtu asi 10 mužů přišli na Hostišovou lesem zvaným Studenec směrem od Lechotic. Cestě, po které tito vojáci šli, se dodnes říká „Prajzská“. Byli to vojáci mladí, urostlí, a zajímavé na nich bylo, že měli dlouhé flinty. Když vyšli z lesa na pole a uviděli zahrady a chalupy, zamířili přímo tam. Lámali ploty, v zahradách a dvorech chytali slepice. Tak se dostali do chalupy ke Konečným čp. 3. Tetička Konečná právě rozpouštěla máslo, jak se postaru říkávalo „putr“ a měla jej tak něco přes půl hrnce „jalubjaka“. Toto máslo bylo už trochu vychladlé, ale ještě ve stavu tekutém. Prajžští vojáci, kteří se chovali hned jako doma, jí ten hrnec s máslem vzali a začali ho pít. Tetička jim ho chtěla vzít, že jim z toho bude zle, ale se špatnou se potázala. Když vojáci toto máslo vypili, šli na dvůr a začali sbírat „špendléky“, kterých bylo na dvoře dostatek, a pak začali „rabovat“ po chalupě. Po chvíli začali mít velké bolesti břicha, postupně čím dál větší. Ten voják, co pil a jedl nejvíce, během asi jedné hodiny zemřel. Mrtvého vojáka pochovali za vsí na Záhumenicích pod hruškou, kde leží doposud.



V květu



235

JASENNÁ

Lípy u kostela v Jasenné

Okolo chodníku vedoucího k evangelickému kostelu rostou tři lípy o obvodech kmenů 310, 352 a 305 cm, dvě z nich jsou malolisté (*Tilia cordata*) a jedna velkolistá (*Tilia platyphyllos*). Kostel byl vystavěn v empírovém slohu roku 1833 a roku 1845, podle zápisů v církevní kronice, bylo vysázeno u cesty k němu lipové stromořadí, z něhož dodnes zůstaly tyto tři stromy.



KAŇOVICE

Lípa u kaple v Kaňovicích

Ve středu obce Kaňovice u kapličky zasvěcené Panně Marii roste památná lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 525 cm a výšce 14 m. Na tomto místě stával původně starý hřbitov a ještě dříve zde byl kostel, který byl zničen za třicetileté války. Stáří stromu je odhadováno na 200 až 250 let, proto byl pamětníkem nejen nelehké stavby nynější kaple, ale i osudů dřívější malé dřevěné kapličky. Ta byla do Kaňovic přivezena v roce 1942 od Březúvek a zároveň se začaly mezi místními vybírat peníze na stavbu větší kaple. Pod lípou byly umístěny lavičky a při první pouti, která se konala v roce 1944, byl pod ní umístěn krámk, ve kterém se prodávalo ve prospěch nové kaple. Postupně se takto nashromáždilo téměř 200 000 korun, které ale byly znehodnoceny při měnové reformě a až v roce 1952 se podařilo vybudovat převážně svépomocí nynější kapli.



Kaňovická děvčata před dřevěnou kaplí



Strom a jeho okolí v letech 1973–74

KOMÁROV

Dub u Komárova

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu přes 435 cm, výšce 24 m a stáří okolo 400 let roste v lesním porostu nedaleko obce Komárov. V minulosti zde bývala bažantnice a na historických mapách je zakresleno několik solitérních stromů na loukách, z nichž jeden může být právě tento strom.



LIPOVÁ

Čtyřbuk u Slavičina

V lesním porostu nedaleko Lipové u Slavičina roste buk lesní (*Fagus sylvatica*) o obvodu kmene 427 cm a výšce 30 m. V roce 1938 při vyhlášení mobilizace byly na návrší nad právě dostavěnou zbrojovkou umístěny protiletadlové baterie a tento strom byl používán československou armádou jako pozorovatelná neboli letecká hláska. Dříve zde totiž byly okolo pastviny a tak z něj byl dobrý výhled na všechny strany.



241

LUKOV

Břek na Ovčírně

Památný jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) o obvodu kmene 182 cm a výšce 10 m roste blízko Staré lesovny, což je první budova v Lukově, jejímiž stavebníky byli Seilernové. Je postavena pod hradem a nese na svém zdobeném průčelí vstupu do rozlehlých sklepů letopočet 1765 a seilernský znak. Tento starý dům je spojován s paní Bettynou Smetanovou, druhou ženou Bedřicha Smetany, která zde po jeho smrti žila v letech 1895–1908 u své dcery Zdeňky, provdané za zdejšího lesmistra Hejduška. Její oblíbenou procházkou pak byla pěšina vedoucí od Svatojánské sochy k Čertovým kamenům na Ovčírňách.



242

Lípa u staré pošty

V centru obce u křižovatky na Fryšták a Štípu u budovy, ve které dříve byla pošta, nalezneme asi 150 až 200 let starou lípu malolistou (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 400 cm a výšce 28 m.



243



244

Lípy u Jána

Čtyři lípy malolisté (*Tilia cordata*) rostou okolo sochy sv. Jana Nepomuckého stojící na konci tzv. Hradské cesty vedoucí z obce Lukov na stejnojmenný hrad. Je pravděpodobné, že zde byly vysazeny krátce po zhotovení sochy, která nese charakteristické barokní rysy. Stromy okolo sochy jsou vyobrazeny již na mapách I. vojenského mapování vzniklých v letech 1780–1783. Pověst vypravuje, že zde lípy byly vysazeny na paměť prvního rozdělení brambor na lukovském panství, které nedlouho předtím přivezli do našich zemí mniši Hybernové, což byli irští Františkáni.



245

Mapa I. vojenského mapování



246

Lípy u Lukova

Podél bývalé cesty k hradu Lukovu tvoří alej 24 lip malolistých (*Tilia cordata*). Toto v současné době téměř opuštěné místo bylo ještě na začátku 20. století místem lidových veselí a podle údaje z kroniky z roku 1848 bylo využíváno také jako střelnice.



247

Léto 2010



248

Podzim 2009

Valdštejnův dub na Lukově

Jižně od hradu Lukov nalezneme v lesním porostu nedávno vyhlášený památný dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 525 cm a výšce 30 m. Jeho stáří je odhadováno až na 300 let a je tak jedním z nejstarších stromů na Zlínsku. Svě jméno strom dostal podle jednoho z držitelů hradu, který ačkoliv jej vlastnil relativně krátce v letech 1609–1624, patří k těm nejznámějším – po Albrechtovi z Valdštejna.



249

LUKOVEČEK

Jilm u hájenky

U hájenky ležící v místě zvaném Ráztoka téměř na katastrální hranici Lukovečku s Rusavou roste mohutný jilm vaz (*Ulmus laevis*) o obvodu kmene 544 cm, výšce 32 m a stáří 200 let. Myslivna je zaznačena již na mapách II. vojenského mapování z let 1836–1852 a měla ve své správě revír Ráztoka. Traduje se, že z tohoto revíru pocházely jedle, ze kterých byly na Pražském hradě zhotoveny dřevěné vlajkové stožáry sloužící až do roku 1962.



250

NAPAJEDLA

Lípa u křížku

U křížku, který v roce 1869 zhotovil pro jistého Tomáše Hrdinu kameník A. Beck v Kroměříži, stojí torzo lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 360 cm. Její stáří je odhadováno přes 200 let a je tak možné, že dříve byla ozdobou jiného kříže zde stojícího, který je zaznačen v historických mapách z let 1780–1783.



251



252

Stav stromu v roce 2006

Lípa u školy

Za kostelem sv. Bartoloměje před budovou základní školy stojí lípa malolistá (*Tilia cordata*) o výšce 16 m, obvodu 330 cm a stáří přes 250 let. Kolem kostela se až do roku 1784 rozkládal hřbitov, proto je možné, že lípa byla v minulosti vysazena právě na něm.



NÁVOJNÁ

Návojský dub

V obci u silnice mezi Návojnou a Brumovem stojí dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 441 cm a výšce 23 m, který je dominantou pro široké okolí.



NEDAŠOVA LHOTA

Karlův dub

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 488 cm a výšce 25 m roste v remíze na pastvině severně od místní části Paseky. I když první písemná zmínka o obci je z roku 1503, již v roce 1271, po provedení přesného určení hranic, musel tehdejší brumovský purkrabí Smil z Kunštátu zajistit, aby při paseckém sedle někdo hlídal, a je tedy možné, že zde pastýři žili již tehdy.



Dub na Paseckých Lazech

Tento dub letní (*Quercus robur*) o obvodu 507 cm a výšce 20 m nalezneme na zarůstajících pastvinách za obcí u polní cesty.

OTROKOVICE

Dub na ulici Karla Čapka

V blízkosti tzv. Svitovských zahrádek v části města Bařov roste dub letní (*Quercus robur*) o výšce 24 m, obvodu 436 cm a stáří cca 200 let. Původně okolo něj vedla stará cesta, nyní je pod úrovní ochranného protipovodňového valu.



257

Duby na koupališti

Pozůstatkem původního lužního lesa v nivě Moravy, který je zde zachycen ještě na mapě z let 1836–1852, jsou dva duby letní (*Quercus robur*) o výšce 31 a 29 m, obvodu kmene 426 a 393 cm a stáří cca 160–210 let rostoucí v areálu městského koupaliště Bařov.



258



259

OTROKOVICE, K.Ú. KVÍTKOVICE

Lípa u kamenného kříže

U staré cesty z Malenovic do Napajedel u Kvítkovic u křížku roste lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 436 cm a výšce 17 m. Podle záznamů na podstavci byl kříž vyhotoven v roce 1761 a v roce 1893 občany Kvítkovic obnoven. Tehdy byly u něj zřejmě zasazeny dvě lípy, z nichž jedna se zachovala dodnes.



260

Duby na Nivách

Skupina dvou dubů letních (*Quercus robur*) o obvodech kmenů 402 cm a 340 cm a odhadovaném stáří 150–180 let je dominantou této části města.



261



262

POTEČ

Lípy u kapličky v Poteči

Osm lip malolistých a velkolistých (*Tilia cordata et platyphyllos*) s obvody mezi 200 až 290 cm a výškou okolo 15 m roste u kapličky sv. Cyrila a Metoděje na hranici katastrálních území Poteč a Valašské Klobouky. Kaple byla vystavěna okolo roku 1863 k tisíciletému výročí příchodu věrozevěstů na Moravu a lípy byly u ní vysázeny zřejmě jako symbol slovanství.



263

Jedle u Baribala

Okolo malé chaty Baribal, která původně byla salaš na pastvinách na hřebeni Královce, stojí tři jedle bělokoré (*Abies alba*) o obvodech kmenů 261, 192 a 178 cm a výšce 24 m. Salaš podle vyprávění současného majitele byla postavena roku 1914 právě mezi jedlemi, které ji chránily před nepříznivým počasím.



264

PROVODOV

Lípa na Malenisku

Na mapách I. vojenského mapování z let 1780–1783 je zaznačeno stromořadí podél cesty vedoucí k tehdejší poutní kapli na Malenisku. Posledním pozůstatkem této aleje je více než 250 let stará památná lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 417 cm a výšce 19 m, další stromy okolo kostela byly vysazeny o něco později. Legenda o vzniku tohoto poutního místa na začátku 18. století vypráví, že mlynářka z Dolního provodovského mlýna trpící oční chorobou se uzdravila poté, co na základě zjevení ve snu si umyla oči vodou ze studánky na okraji lesa. Majitel luhačovického panství nechal nejprve u studánky postavit dřevěnou kapličku, která v roce 1735 byla nahrazena kaplí zděnou. Současnou podobu dostal kostel Panny Marie Sněžné v roce 1850, kdy byla kaple rozšířena o chrámovou loď.



265

Detail kmene



266



267

Mapa II. vojenského mapování

ROKYTNICE

Lípa u Boží muky

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 433 cm a výšce 20 m roste u Božích muk nedaleko školy. Na čelní straně této drobné sakrální stavby je ve výklenku soška Panny Marie, nahoře v menších výklencích je vepředu soška sv. Floriána a po stranách drobné stylizované sakrální plastiky.



268

SLUŠOVICE

Dub u Holíků ve Slušovicích

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 277 cm a výšce 20 m roste na hranicích pozemků. První zmínka o Slušovicích je z roku 1261, větší rozkvět pak přišel v 15. století a poté v druhé polovině 20. století, kdy se zdejší JZD stalo celorepublikovým pojmem.



269

ŠANOV

Lípa v Šanově

Na pravém břehu potoka Rokytěnka v obci stojí lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 519 cm a výšce 21 m. Pěkně rostlý strom láká k odpočinku na posezení, které je umístěno pod ní.



270

ÚJEZD

Lípy u hřbitova v Újezdě

Dvě lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodech kmenů 290 a 440 cm a jedna lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 560 cm rostou u hřbitova za kostelem sv. Mikuláše v Újezdě. V místě, kde dnes rostou staré stromy, stávalo kdysi středověké tvrziště zaniklé na začátku 15. století.



271

VALAŠSKÉ KLOBOUKY

Lípy u kostela

Tři lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*) o obvodu 240, 210 a 290 cm a výšce 10 m rostou u kostela Nalezení sv. Kříže ve Valašských Kloboukách, kde byly podle dobových záznamů roku 1806 vysazeny.



272

Pechancův dub

Dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 405 cm a výšce 29 m roste na okraji lesa poblíž sjezdovky na Pechancových loukách.



273

VALAŠSKÉ KLOBOUKY, K.Ú. LIPINA

Kalitův dub

Dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 495 cm a výšce 32 m stojí na hranicích dvou pozemků nedaleko středu obce.



274



275

Větvení stromu

Lípa Jaruška

V zahradě u stodoly nedaleko čp. 21 roste lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 310 cm a výšce 22 m.



276

VIZOVICE

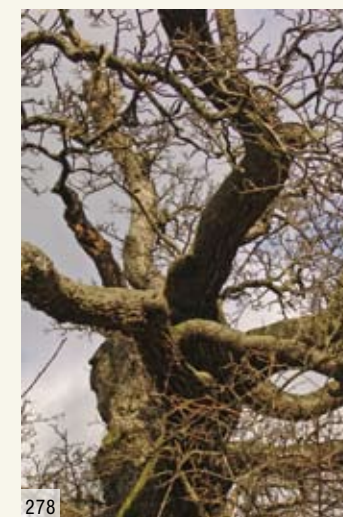
Polní hrušeň u Vizovic

Hrušeň obecnou (*Pyrus communis*) o obvodu kmene 327 cm a výšce 13 m nalezneme na okraji města u polní cesty. Stáří stromu je odhadováno na 300 let a každého zaujme svým zvláště tvarovaným kmenem a větvemi.



277

V květu



278

Růžová lípa

V centru města na ulici Růžová, podle které dostala i své nynější jméno, roste asi 300 let stará lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 453 cm a výšce 20 m.



279



280

Kalendův dub

Dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 345 cm a výšce 30 m roste ve smíšeném lesním porostu v údolíčku malého přítoku potoka Lutoninky v trati zvané Krášovská.



281

Lípy u Vizovického šenku

Sedm lip malolistých a velkolistých (*Tilia cordata et platyphyllos*) s obvody kmenů mezi 181 až 460 cm a stářím odhadovaným okolo 200 let stojí v areálu Vizovického šenku. Původně zde byly vrchnostenské sirkové lázně, které roku 1885 koupilo město Vizovice a následně roku 1913 Josef Mojžíš. V současné době je zde restaurace.



282

VLACHOVICE

Lípa u Dvora

Před budovou bývalého panského dvora ve Vlachovicích stojí lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 480 cm a výšce 23 m.



283

VLČKOVÁ

Dub u Včelínku

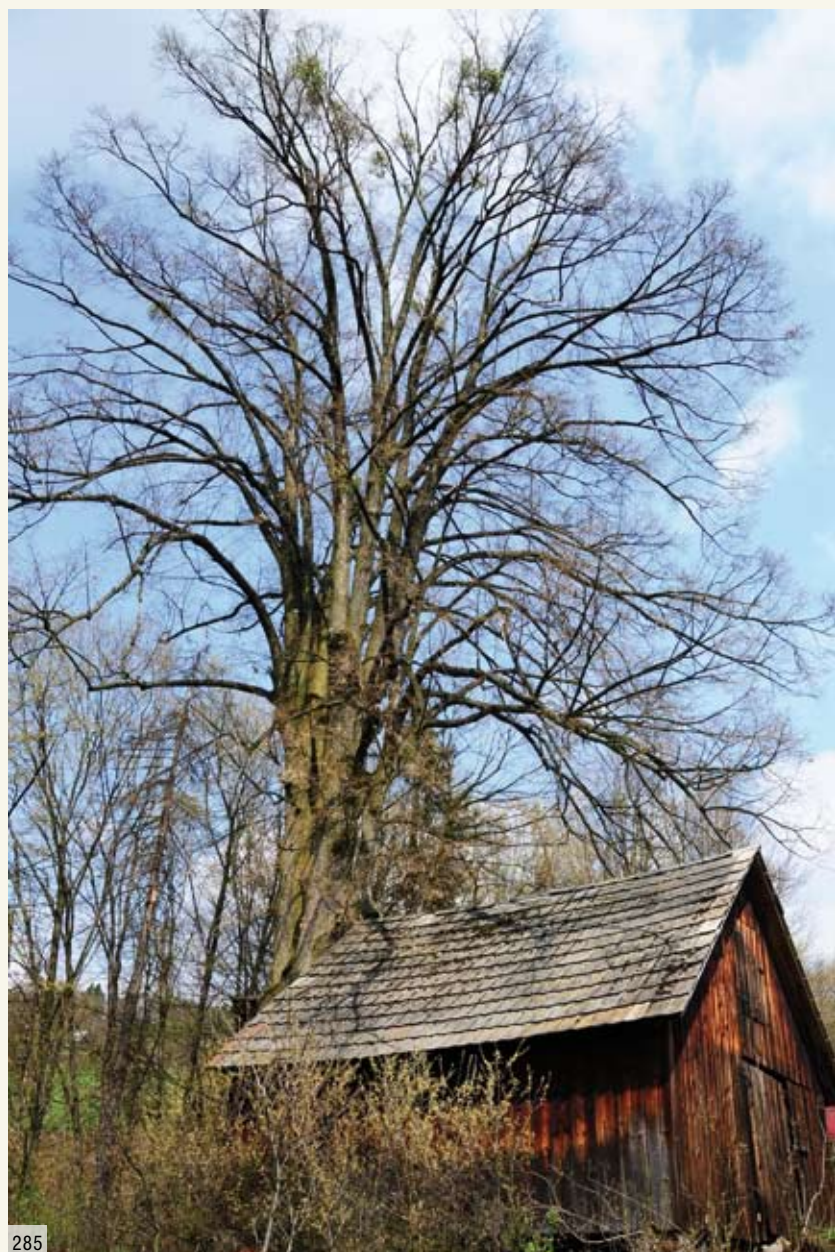
Na okraji rekreačního areálu u vodní nádrže ve Vlčkové stojí rozložitý dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 440 cm a výšce 24 m. Je možné, že v tomto místě zvaném také Včelínek byl před zhruba 200 lety zasazen jako hraniční strom.



284

Lípa u Luže

Mohutná lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 425 cm a výšce 25 m roste již téměř 200 let na mírném svahu nad starou dřevěnicí v dolní části Vlčkově. Vznik této obce je opředen pěknou pověstí o statečném panoši Vlčkovi, který zachránil syna svého pána před smečkou hladových vlků a jako odměnu dostal údolí potoka Kameňák, kde si vystavěl tvrz a po čase zde vznikla osada.



285

ZÁDVEŘICE – RAKOVÁ

Holíkova oskeruše

V zahradě u čp. 142 v lokalitě zvané Hrubý vrch, dříve též nazývané sady na Chochole, roste jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 305 cm a výšce 17 m, odhadované stáří je přibližně 250 let.



286



287

Pohled do koruny stromu v zimě

Štefkova oskeruše

Poblíž domu čp. 262 v téže lokalitě stojí jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 420 cm a výšce 15 m. Strom je pěkně větvený a tvoří zajímavou soliteru.



288

ZLÍN

Lípa na ul. Sokolská

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 405 cm, výšce 26 m a stáří 180–200 let je pravděpodobně nejstarší strom ve městě. Nedaleko stojí budova Sokolovny z let 1920–1921 postavená podle návrhu architektů Koláře a Rubého z Ostravy, která byla ve své době ozdobou této části města.



289

Oskeruše ve Zlíně

Pěknou dominantou na svahu zvedajícího se nad částí města zvanou Cigánov je asi 180 let starý jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu kmene 292 cm a výšce 16 m.



290

Jilm na ul. Lorencova

Jilm vaz (*Ulmus laevis*) o obvodu kmene 330 cm, výšce 21 m a stáří 100–120 let roste na ulici Lorencova nedaleko centra města.



291

ZLÍN, K.Ú. KUDLOV

Dub na Kudlovských pasekách

U cesty vedoucí k rodinným domům na návrší Pindula na Kudlovských pasekách nalezneme asi 250 let starý dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 413 cm a výšce 18 m.



292



293

Pohled do koruny stromu

ZLÍN, K.Ú. LOUKY NAD DŘEVNICÍ

Dub nad hostincem

Dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 312 cm a výšce 22 m a stáří přibližně 150 let roste v Loukách nad Dřevnicí, které byly zmiňovány již roku 1350 a dnes jsou součástí Zlína.



294

ZLÍN, K.Ú. MALENOVICE U ZLÍNA

Dub na Nové ulici

Na křižovatce ulic Nová, Šrámkova a Havlíčkova nad malou kapličkou stojí památný dub letní (*Quercus robur*) o obvodu kmene 450 cm a výšce 23 m. Jeho věk je odhadován na téměř 250 let.



Hruška na Pasíčkách

V místě, na kterém se v minulosti rozkládaly pastviny a dnes je zde zahrádkářská osada, roste již asi 80 let hrušeň obecná (*Pyrus communis*), která má nyní obvod kmene 160 cm a výšku 8 m.



Lípa na Malenovickém náměstí

Tato lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 298 cm a výšce 17 m, rostoucí na jižní straně náměstí v Malenovicích, byla zasazena u příležitosti vzniku Československé republiky v roce 1918.



297

Detail kmene



298

Lípa u Malenovického hřbitova

Nedaleko hřbitova v Malenovicích na křižovatce cest roste u dřevěného kříže lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 251 cm, výšce 17 m a stáří asi 150 let. Jedním z důvodů, proč se na rozcestích sázely tak často lípy, byl ten, že lidé věřili v jejich ochranný vliv před zlými duchy a kouzly, kteří právě zde mohli poutníky nejvíce ohrozit.



299



300

ZLÍN, K.Ú. PRŠTNÉ

Moruše na ul. Karoliny Světlé

Morušovník černý (*Morus nigra*) o obvodu kmene 251 cm, výšce 13 m a stáří asi 150 let roste u křižovatky Třídy Tomáše Bati a ulice Karoliny Světlé. Svým vzrůstem je to jeden z největších exemplářů chráněných morušovníků v České republice a je možné, že jeho výsadba měla něco společného s pokusy o chov bource morušového v 19. století ve Zlíně.



301

ZLÍN, K.Ú. PŘÍLUKY U ZLÍNA

Lípa u kaple sv. Antonína

U kaple sv. Antonína Paduánského v polní trati Nivky roste asi 100 až 120 let stará lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 260 cm a výšce 15 m. Toto místo se nachází nad Příluky v části Horní Dědina.



302

ZLÍN, K.Ú. SALAŠ U ZLÍNA

Mikeščíkova hruška

Hrušeň obecná (*Pyrus communis*) o obvodu kmene 340 cm a výšce 15 m roste odhadem 200 let na hranici katastrálních území Salaš a Bohuslavice u Zlína. Stojí nedaleko místního hřbitova a v minulosti byla jakožto hraniční strom důležitým orientačním bodem v krajině.



303

Oskeruše na Salaši

Jeřáb oskeruše (*Sorbus domestica*) o obvodu 290 cm, výšce 15,5 m a stáří cca 180 let roste v zahradě rodinného domu v místní části Salaš. Nejstarší zprávy o Salaši pochází z roku 1356 a dle pověsti vznikla tato osada tak, že zde pastevci vykáceli kus lesa a na vzniklé mýtině postavili dřevěné salaše a obydlí.



304

ZLÍN, K.Ú. ŠTÍPA

Lípy a břek u kostela

U významného mariánského poutního místa stojí čtyři památné stromy – tři lípy malolisté (*Tilia cordata*) o obvodech kmenů 245, 332 a 262 cm a jeden jeřáb břek (*Sorbus torminalis*) o obvodu kmeně 203 cm. Je možné, že zde byly vysazeny při obnově kostela Narození Panny Marie po požáru v roce 1857.



305

Jedna z lip



306

Jeřáb břek

ŽELECHOVICE NAD DŘEVNICÍ

Hašpicova lípa

Ve dvoře usedlosti na Želechovických pasekách roste již asi 150 let lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 346 cm a výšce 22 m.



307

Kořenové náběhy



308

Lípy u kostela v Želechovicích

Tři lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*) o obvodech kmenů 626, 450 a 534 cm rostou téměř 250 let u farního kostela sv. Petra a Pavla. Původně gotický chrám, postavený zřejmě v 14. století s podporou vizovských mnichů, byl četnými úpravami vzhledově velmi pozměněn. K největší přestavbě došlo kolem roku 1737 a poté ještě 1827.



309

Lípa u mlýna

U jednoho ze dvou mlýnů na Dřevnici, zmiňovaných okolo roku 1850, stojí asi 150 let stará lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene 350 cm a výšce 25 m.



310

Lípa u Sokolovny

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) o obvodu kmene 480 cm, výšce 18 m a odhadovaném stáří 200–220 let stojí nad starou silnicí vedoucí z Želechovic do Lípy.



311

Vidovský dub

Dub zimní (*Quercus petraea*) o obvodu kmene 355 cm, výšce 30 m a stáří 180–200 let roste u lesní cesty nedaleko hájenky Vidovy. Je na něm zavěšen svatý obrázek se soškou Panny Marie. Toto místo sehrálo důležitou historickou roli v tzv. boji o nerozdílné hory vizovské, kterých užívali společně poddaní všech okolních panství např. k pastvě dobytka či braní dřeva. V myslivně Vidovy se v srpnu 1748 konala schůzka majitelů panství Světlov, Luhačovice, Zlín, Vizovice a zástupce manského statku Vasilsko, na které bylo dohodnuto rozdělit hory mezi jednotlivá panství. Poddaní, zvláště z vizovického a luhačovického panství, se proti této dohodě postavili a v roce 1766 vykopali hraniční kameny. Dne 15. prosince 1767 mělo být provedeno nové rozhraničování, již za vojenské asistence. U Želechovic, kde měl být osazen první hranečník, se sešlo několik stovek lidí, došlo zde ke srážce s vojáky a po střelbě do davu zůstali na místě 4 mrtví a řada raněných. Boj o nerozdílné hory vizovské byl definitivně ukončen soudním rozhodnutím z května 1772 s tím, že obce nemají mít žádné právo k těmto lesům.



312

ŽLUTAVA

Lípa u kapličky

Lípa malolistá (*Tilia cordata*) o obvodu kmene přes 300 cm, výšce 16 m a stáří asi 190 let roste u kapličky ve Žlutavě. Ke kapličce stojící v místě zvaném pod Soudnou se ubírala o svatodušních svátcích procese, aby se lidé pomodlili za ochranu úrody proti ničivým živlům.

V návrhu na vyhlášení jako památné stromy jsou ještě dva významné stromy v obci, a sice lípa u školy (*Tilia cordata*) a hrušeň u motokrosově dráhy (*Pyrus pyraeaster*).



313

OBSAH

ÚVOD	7
DEN STROMŮ VE SVĚTĚ – HISTORIE	7
DEN STROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE	9
KROMĚŘÍŽSKO	
BAŘICE-VELKÉ TĚŠANY	
Těšanská lípa	12
BŘEST	
Lípy kolem kostela v Břestu	13
BYSTRICE POD HOSTÝNEM	
Topol bílý v zámeckém parku	15
Tis v zámeckém parku	16
Šácholan v zámeckém parku	17
Dub pod Dubičkem	18
Platanová alej u zámku	19
Platan u průmyslové školy	20
Jilm u trati	21
Oíše na Kamenci	22
Regerova hrušeň pod Bártovcem	23
HOLEŠOV	
Červený buk v zámeckém parku	24
Turecká líska ve Smetanových sadech	26
HOLEŠOV, K.Ú. DOBROTICE	
Lípa na Pomezí	27
Planá hrušeň na hradisku	28
HOLEŠOV, K.Ú. ŽOPY	
Lípa u kapličky	30
HOŠTICE	
Hoštické jírovcové aleje	32
HULÍN	
Buk na náměstí	33
Dub v Kostelní ulici	34
CHROPYNĚ	
Platanové stromořadí	35
Smrk u zahrádkové kolonie	36
CHVALČOV	
Dub pod Valaškou	37
Hostýnské stromy	38
KOMÁRNO	
Lipová alej u Komárna	40
KORYČANY	
Lípy na Floriánku	41
Tis v zámeckém parku	42
KOSTELEČEK U HOLEŠOVA	
Král lesa	43
KROMĚŘÍŽ	
Liliovník v Podzámecké zahradě	45
Tis v Podzámecké zahradě	46
Platan v Podzámecké zahradě	48
Boháčův hloh	49
KVASICE	
Dub u cukrovaru	50
Dub v Kvasicích	51
Jasanová alej	52
Alej k Novému Dvoru	53
Lipová alej u hřiště	54
Ořešák černý v zámeckém parku	56
LITENČICE	
Jasan v Litenčicích	58
Jilm v Litenčicích	60

LOUKOV, K.Ú. LIBOSVÁRY	
Dub Na Záhonkách	61
MORKOVICE-SLIŽANY	
Tis v Morkovicích	62
NÍTKOVICE	
Oskeruše u Kozojedska	63
PODHRADNÍ LHOTA	
Hrušeň pod Javorníkem	64
RAJNOCHOVICE	
Jedle pod Čerňavou	66
Smrk pod Sochovou	67
Farní lipová alej v Rajnohovicích	68
ROŠTÍN	
Lípa u Roštína	69
RUSAVA	
Jedle pod Bukovinou	70
SKAŠTICE	
Dub u Wolfova splávku	71
Lípa u Skaštic	72
SLAVKOV POD HOSTÝNEM	
Jilmy pod Ovčárnou	73
STŘÍLKY	
Dřín u Vrbů	74
Červený buk ve Střílkách	75
Ctiborův dub	76
TŘEBĚTICE	
Buk u mlýna	78
UHŘICE	
Lípa u hřbitova	79
VĚŽKY	
Platan ve Věžeckém parku	80
VÍTONICE	
Lípa ve Vítanicích	82
ZDOUNKY	
Lípy Svobody	83
Lipová alej na Světlé	84
ZDOUNKY, K.Ú. CVRČOVICE U ZDOUNEK	
Cvrčovická planá hrušeň	86
ŽALKOVICE	
Čechova lípa	87
ŽERANOVICE	
Lípa u sv. Vendelína	88
UHERSKOHRADIŠŤSKO	
BOJKOVICE	
Bojkovský dub nad kostelem	92
BOJKOVICE, K.Ú. BZOVÁ U UHERSKÉHO BRODU	
Buk nad Bzovou	93
BŘESTEK	
Sekvojovec v Chabaních	94
BUCHLOVICE	
Buk u Dlouhé řeky	95
Duby pod tábořem	96
Dub u Smraďavky	97
Lípa nevinny	98
Dub u Dlouhé řeky	99
Tomeškův dub	100
Dub U Trampa	101
DRSLAVICE	
Duby u Kopánky	102

HOSTĚTÍN	
Lípa v Ohrádce	103
KORYTNÁ	
Hruška Pavlových	104
OSVĚTIMANY	
Lípa pod kostelem	105
PRAKŠICE	
Hruška za kostelem v Prakšicích	106
PITÍN	
Lípa u Kolelače	107
Spáčilova oskoruša	108
SLAVKOV	
Hruška v Horním poli	110
STARÉ HUTĚ	
Malíková lípa	111
Široký dub	112
STRÁNÍ	
Buk u zámečku	113
Dub u Kamenné budy	114
Lípy u kapličky	115
STRÍBRNICE	
Lípy u sv. Jána	116
Skalická oskeruše	117
SUCHÁ LOZ	
Topol u Volenova	118
UHERSKÉ HRADIŠTĚ	
Platany u nádraží	119
Platany ve Smetanových sadech	120
UHERSKÉ HRADIŠTĚ, K.Ú. MAŘATICE	
Mařatická oskeruše	121
UHERSKÉ HRADIŠTĚ, K.Ú. MÍKOVICE	
Hrušeň u Míkovic	122
UHERSKÝ BROD	
Pilecká lípa	123
Hruška v brodských vinohradech	124
VÁPENICE	
Janův buk a Františkův břek	125
VELEHRAD	
Buky na Hrušové	126
VYŠKOVEC	
Klen ve Vlčí	127
Lípa u Šamáků	128
Mandincova lípa	129
Rapantova lípa	130
ZLÁMANEC	
Antošková oskeruše	131
ZLECHOV	
Lípa na rozcestí	132
VSETÍNSKO	
BRANKY	
Dub v Brankách u nádraží	136
Dub v Brankách u Loučky	136
FRANCOVA LHOTA	
Kobzova lípa	137
HORNÍ LIDEČ	
Hornolidečská lípa	138
Hornolidečský dub	139
HOŠŤÁLKOVÁ	
Kachtikovy lípy	140

KAROLINKA	
Tis ve Stanovnici	140
KATEŘINICE	
Lípa u Kamasů	141
KELČ	
Lípa u Pitrunů	142
Lípa Vladimíra Šišáka	143
KUNOVICE	
Dub v Kunovicích	144
LAČNOV	
Lačnovská babyka	145
Lípy u Janáčů	146
Památné lípy Boženy Šopové a Karla Vařáka	147
LEŠNÁ	
Buk v Lešné	148
LEŠNÁ, K.Ú. JASENICE U VALAŠSKÉHO MEZIŘÍČÍ	
Dub v Jasenici	149
LIPTÁL	
Liptálský jilm	150
Liptálský buk	151
Liptálský tis	151
LOUČKA, K.Ú. LÁZY	
Lípa v Lázech	152
LUŽNÁ	
Židkův buk	153
NOVÝ HROZENKOV	
Jilm v Novém Hrozenkově	154
Dub letní v Novém Hrozenkově	155
POZDĚCHOV	
Peškova lípa	156
PRŽNO	
Dub na Prženských pasekách	157
SOLANEC POD SOLÁNĚM	
Lípa u Solaneckého fojtství	158
STŘÍTEŽ NAD BEČVOU	
Střítežský jasan na Příčnici	159
ŠTUDLOV	
Ondrova lípa	160
Študlovská lípa	161
Radošinská lípa	162
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ	
Lípa ve Valašském Meziříčí	163
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. BRŇOV	
Pívodův tis	164
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. HRACHOVEC	
Lípy v Hrachovci	165
Tis červený	166
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. KRÁSNO NAD BEČVOU	
Helštýnské lípy	167
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. KRHOVÁ	
Dub u Jehličné	168
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, K.Ú. POLIČNÁ	
Horákův dub	169
Lípy popravených vlastenců	170
VELKÉ KARLOVICE	
Buk na Bařince	170
Lípa Na Sihle	171
Lípa u Karlovského muzea	172
Lípy na Machůzkách	173
Tis v Jezerném	173

Tis v Podfátém	174
Tisy, lípa a jilm pod Beskydem	174
VSETÍN	
Lípy u Sládků	176
Smilkův jilm	177
Turpišův dub	178
VSETÍN, K.Ú. JASENKA	
Dub ČSOP – Kučerův dub	179
Hrušeň Hlinských	180
VSETÍN, K.Ú. ROKYTNICE	
Babyka za humny v Rokytnici	180
ZDĚCHOV	
Lípy u kostela ve Zděchově	181
ZUBŘÍ	
Koláčkův tis	182
Lípa u pomníku	183
ZLÍNSKO	
FRYŠTÁK	
Jírovec u kostela	186
HALENKOVICE	
Lípa v Halenovicích	187
HOSTIŠOVÁ	
Dub v Hostišové	188
Prajzovská hruška	189
JASENNÁ	
Lípy u kostela v Jasenné	190
KAŇOVICE	
Lípa u kaple v Kaňovicích	190
KOMÁROV	
Dub u Komárova	191
LIPOVÁ	
Čtyřbuk u Slavičina	192
LUKOV	
Břek na Ovčírně	193
Lípa u staré pošty	193
Lípy u Jána	194
Lípy u Lukova	195
Valdštejnův dub na Lukově	196
LUKOVEČEK	
Jilm u hájenky	196
NAPAJEDLA	
Lípa u křížku	197
Lípa u školy	198
NÁVOJNÁ	
Návojský dub	198
NEDAŠOVA LHOTA	
Karlův dub	199
Dub na Paseckých Lazech	199
OTROKOVICE	
Dub na ulici Karla Čapka	200
Duby na koupališti	200
OTROKOVICE, K.Ú. KVÍTKOVICE	
Lípa u kamenného kříže	201
Duby na Nivách	202
POTEČ	
Lípy u kapličky v Poteči	203
Jedle u Baribala	203
PROVODOV	
Lípa na Malenisku	204
ROKYTNICE	
Lípa u Boží muky	205

SLUŠOVICE	
Dub u Holíků ve Slušovicích	206
ŠANOV	
Lípa v Šanově	206
ÚJEZD	
Lípy u hřbitova v Újezdě	207
VALAŠSKÉ KLOBOUKY	
Lípy u kostela	208
Pechancův dub	208
VALAŠSKÉ KLOBOUKY, K.Ú. LIPINA	
Kalitův dub	209
Lípa Jaruška	210
VIZOVICE	
Polní hrušeň u Vizovic	211
Růžová lípa	212
Kalendův dub	213
Lípy u Vizovického šenku	214
VLACHOVICE	
Lípa u Dvora	214
VLČKOVÁ	
Dub u Včelínku	215
Lípa u Luže	216
ZÁDVEŘICE – RAKOVÁ	
Holíková oskeruše	217
Štefkova oskeruše	218
ZLÍN	
Lípa na ul. Sokolská	219
Oskeruše ve Zlíně	220
Jilm na ul. Lorencova	221
ZLÍN, K.Ú. KUDLOV	
Dub na Kudlovských pasekách	222
ZLÍN, K.Ú. LOUKY NAD DŘEVNICÍ	
Dub nad hostincem	223
ZLÍN, K.Ú. MALENOVICE U ZLÍNA	
Dub na Nové ulici	224
Hruška na Pasičkách	225
Lípa na Malenovickém náměstí	226
Lípa u Malenovického hřbitova	228
ZLÍN, K.Ú. PRŠTNÉ	
Moruše na ul. Karolíny Světlé	229
ZLÍN, K.Ú. PŘÍLUKY U ZLÍNA	
Lípa u kaple sv. Antonína	230
ZLÍN, K.Ú. SALAŠ U ZLÍNA	
Mikeščíkova hruška	231
Oskeruše na Salaši	232
ZLÍN, K.Ú. ŠTÍPA	
Lípy a břek u kostela	233
ŽELECHOVICE NAD DŘEVNICÍ	
Hašpicova lípa	234
Lípy u kostela v Želechovicích	235
Lípa u mlýna	236
Lípa u Sokolovny	237
Vidovský dub	238
ŽLUTAVA	
Lípa u kapličky	239
OBSAH	240
POUŽITÁ LITERATURA	248
POUŽITÉ FOTOGRAFIE	249

POUŽITÁ LITERATURA

Baščan M., Bezděčka P., Jilík J., Žižlavský B.: Chříby záhadné a mytické 1.–4., FUTURO Uherské Hradiště 2003–2004
Koutný A.: Vyprávění o Žlutavě, MNV Žlutava 1985
Klapil P., Koutňáková K.: Kvasice, Alcor puzzle spol. s r.o. a o.s. Neolit, 2005
Kříž Z.: Historické zahrady okresu Kroměříž, ONV Kroměříž 1984
Koryčanský zpravodaj, č. 1, ročník 2002 (výpis z Kroniky Města Koryčany)
Klečková Z., Orálek M.: Památné a významné stromy Valašska, ČSOP Valašské Meziříčí 2004
Buráš F.: Praktické stromy – 1.část, Praktické noviny, duben 2009
Vlastivědný sborník pro mládež župy olomoucké, ročník V., 1926–1927
Fryšták K., Šilha V.: Památné stromy Uherskohradištska
Kučírek L.: Vsetínské tisy a jejich stáří, in: Památky a příroda, 1985
Pavelka J., Trezner J. (eds.): Příroda Valašska (okres Vsetín). ČSOP ZO 76/06 Orchidea, Vsetín 2001

Světlíkovi Karel a Jana, informace o hrádku Dobrotice
Zapletal Vít, informace o památných stromech v Hostišové
Klapil Petr, informace o památných stromech v Kvasicích
Goroš Jan, informace o historii Kamenné budy
Křesadlová Lenka, informace o zámeckých zahradách Kroměřížska
Martina Václavíková, informace o vybraných stromech Kroměřížska
Ivana Vrlová, diplomová práce o významných stromech Zlínska
Veronika Horáková, diplomová práce o významných stromech Vsetínska

Sedlmajer V.: Císařská silnice vedoucí z Brna do Olomouce, in: <http://vyskovsky.denik.cz/publicistika>
Rosík F.: Základní informace o Želechovicích nad Dřevnicí, in: <http://www.luzkovice.cz>
Internetové stránky obce Bařice-Velké Těšany – <http://www.bařice-velketesany.cz>
Internetové stránky obce Břest – <http://www.obec-brest.cz>
Internetové stránky obce Strání – <http://www.strani.cz>
Internetové stránky – <http://www.hrady.cz>
Internetové stránky obce Kaňovice – <http://www.kanovice.cz>
Internetové stránky MIC Uherské Hradiště – <http://www.uherske-hradiste.cz>
Internetové stránky obce Velké Karlovice – <http://www.velkekarlovice.cz>
Internetové stránky Starý Zlín – <http://www.staryzlin.cz/>
Internetové stránky Wikipedie – <http://cs.wikipedia.org/>

Vojenské historické mapy na <http://oldmaps.geolab.cz/>:

© 1st (2nd) Military Survey, Section No. 1,2, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna

© Laboratoř geoinformatiky Univerzita J.E. Purkyně – <http://www.geolab.cz>

© Ministerstvo životního prostředí ČR – <http://www.env.cz>

POUŽITÉ FOTOGRAFIE

Ivona Démuthová: 8, 10, 29, 32, 84
Michal Girgel: 2, 4, 7, 9, 11–13, 21–23, 26, 30, 34, 39, 50, 63, 65, 70, 71, 88, 93, 154, 171, 172, 179, 187, 188, 192, 229–231, 240, 242, 246, 251, 253, 254, 257, 258, 262, 263, 269, 272, 274, 276, 278–281, 287, 28, 307–310, 313, předsádky
Jaroslav Hrabec: 81
Bohumil Jagoš: 114
Vladimír Němec: 175, 178
Kateřina Novotná: 40, 79, 94, 103, 166, 167, 186, 202
Jan Pavelka: 162, 164, 180–182, 207–211, 213–217, 219, 221, 222, 224, předěl na str. 134–135
Zdeněk Podešva: 14, 15, 18, 20, 25, 31, 46, 47, 49, 51–53, 56, 57, 59, 60, 64, 69, 73–75, 78, 85, 89–91, 95, 102, 110, 112, 113, 115, 119, 124, 135, 141, 148, 150, 165, 168, 174, 185, 195, 197, 199, 212, 218, 225, 228, 234, 235, 243, 244, 248, 250, 252, 259, 260, 261, 265, 270, 273, 277, 282, 286, 289, 292, 296, 300, 303, 304, 306, 311, předěl na str. 184–185
Vojtěch Rosůlek: 100
Tomáš Svačina: 33, 35–38, 68, 76, 77, předěl na str. 10–11
Pavel Šnajdara: 42, 101, 105, 109, 123, 173
Magdaléna Šnajdarová: foto na obálce, 17, 19, 28, 44, 45, 54, 66, 67, 72, 87, 92, 96–99, 104, 106, 116–118, 120, 121, 125, 129, 131, 133, 134, 136–140, 142–147, 149, 151–153, 156, 157, 160, 161, 163, 169, 176, 177, 183, 184, 189, 193, 194, 205, 206, 220, 223, 232, 236, 237, 241, 247, 249, 255, 256, 264, 266, 268, 271, 275, 283–285, 290, 291, 293–295, 297–299, 301, 302, 305, 312, předěl na str. 90–91
Bořek Žižlavský: 111

archiv obce Břest: 3

archiv obce Kaňovice: 238, 239

archiv města Koryčany: 41

archiv obce Strání: 127, 128, 130

archiv města Valašské Meziříčí: 203

archiv NPÚ, ú.o.p. v Kroměříži: 6, 16, 43, 48, 62, 80, 86, 200

archiv Muzea v Kroměříži: 82

fotoarchiv Slováckého muzea v Uherském Hradišti: 122, 126

fotoarchiv Muzea regionu Valašska ve Vsetíně: 155, 158, 159, 170, 190, 191, 196, 198, 204, 226, 227

soukromá sbírka: 1

soukromá sbírka Petra Klapila: 55, 58, 61

soukromá sbírka Jana Šušlíka: 83

soukromá sbírka Víta Zapletala: 233

soukromá sbírka Bořka Žižlavského: 107, 108

Vojenské historické mapy na <http://oldmaps.geolab.cz/>: 5, 27, 132, 201, 245, 267

Památné stromy Zlínského kraje

Magdaléna Šnajdarová a kolektiv

Vydal Zlínský kraj v roce 2010, první vydání

Autorský kolektiv: Magdaléna Šnajdarová, Lenka Křesadlová, Kateřina Novotná

Zpracování mapy: Irena Křeková

Grafická úprava, dtp: Petr Zákutný

Tisk: Hart press, spol. s r.o.

Náklad: 1 200 ks

ISBN 978-80-254-9006-8

Památné stromy Zlínského kraje



Památné stromy

Číslo	Název	Katastrální území
1	Bojkovský dub nad kostelem	Bojkovice
2	Lípy u sv. Jána	Boršice u Buchlovic / Stříbrnice
3	Dub v Brankách u Loučky	Branky
4	Dub v Brankách u nádraží	Branky
5	Pivodův tis	Brňov
6	Lípy kolem kostela v Břestu	Břest
7	Sekvojovec v Chabaních	Břestek
8	Duby pod táborem	Buchlovice
9	Dub u Dlouhé řeky	Buchlovice
10	Dub u Smraďavky	Buchlovice
11	Buk u Dlouhé řeky	Buchlovice
12	Tomeškův dub	Buchlovice
13	Lípa neviný	Buchlovice
14	Dub U Trampa	Buchlovice
15	Šácholan v zámeckém parku	Bystřice pod Hostýnem
16	Topol bílý v zámeckém parku	Bystřice pod Hostýnem
17	Tis v zámeckém parku	Bystřice pod Hostýnem
18	Jilm u trati	Bystřice pod Hostýnem
19	Olíše na Kamenci	Bystřice pod Hostýnem
20	Platan u průmyslové školy	Bystřice pod Hostýnem
21	Regerova hrušeň pod Bártovcem	Bystřice pod Hostýnem
22	Dub pod Dubičkem	Bystřice pod Hostýnem
23	Buk nad Bzovou	Bzová u Uherského Brodu
24	Lípa u Roštína	Cetechovice / Roštín
25	Lípa na Pomezí	Dobrotice
26	Planá hrušeň na hradisku	Dobrotice
27	Duby u Kopánky	Drslavice
28	Kobzova lípa	Francova Lhota
29	Jírovec u kostela	Fryšták
30	Lípa v Halenkovicích	Halenkovice
31	Turecká líska ve Smetanových sadech	Holešov
32	Červený buk v zámeckém parku	Holešov
33	Hornolidečský dub	Horní Lideč
34	Hornolidečská lípa	Horní Lideč
35	Lípa v Ohrádce	Hostětín
36	Dub v Hostišové	Hostišová
37	Prajzovská hruška	Hostišová
38	Kachtíkovy lípy	Hošťálková
39	Lípy v Hrachovci	Hrachovec
40	Tis červený	Hrachovec
41	Dub v Kostelní ulici	Hulín
42	Buk na náměstí	Hulín
43	Smrk u zahrádkové kolonie	Chropyně
44	Dub pod Valaškou	Chvalčov
45	Hostýnské stromy	Chvalčov
46	Dub v Jasenici	Jasenice u Valašského Meziříčí
47	Dub ČSOP - Kučerův dub	Jasenka
48	Hrušeň Hlinských	Jasenka
49	Lípy u kostela v Jasenné	Jasenná na Moravě
50	Lípa u kaple v Kaňovicích	Kaňovice u Luhačovic
51	Tis ve Stanovnici	Karolinka
52	Lípa u Kamasů	Kateřinice u Vsetína
53	Lípa u Pitrunů	Kelč-Staré Město
54	Lípa Vladimíra Šišáka	Kelč-Staré Město
55	Dub u Komárova	Komárov u Napajedel
56	Tis v zámeckém parku	Koryčany
57	Lípy na Floriánku	Koryčany

Číslo	Název	Katastrální území
58	Hruška Pavlových	Korytná
59	Král lesa	Kostelec u Holešova
60	Helštýnské lípy	Krásno nad Bečvou
61	Dub u Jehličné	Krhová
62	Boháčův hloh	Kroměříž
63	Lyrovník v Podzámecké zahradě	Kroměříž
64	Tis v Podzámecké zahradě	Kroměříž
65	Platan v Podzámecké zahradě	Kroměříž
66	Dub na Kudlovských pasekách	Kudlov
67	Dub v Kunovicích	Kunovice
68	Dub u cukrovaru	Kvasice
69	Dub v Kvasicích	Kvasice
70	Ořešák černý v zámeckém parku	Kvasice
71	Lípa u kamenného kříže	Kvítkovice u Otrokovic
72	Duby na Nivách	Kvítkovice u Otrokovic
73	Lačnovská babyka	Lačnov
74	Lípy u Janáčů	Lačnov
75	Památné lípy R.Šopové a K.Vařáka	Lačnov
76	Lípa v Lázech	Lázy u Valašského Meziříčí
77	Buk v Lešné	Lešná
78	Dub Na Záhonkách	Libosváry u Bystřice pod Hostýnem
79	Kalitův dub	Lipina
80	Lípa Jaruška	Lipina
81	Čtyrbuk u Slavičina	Lipová u Slavičina
82	Liptálský jilm	Liptál
83	Liptálský buk	Liptál
84	Liptálský tis	Liptál
85	Jasan v Litenčicích	Litenčice
86	Jilm v Litenčicích	Litenčice
87	Dub nad hostincem	Louky nad Dřevnicí
88	Břek na Ovčírně	Lukov u Zlína
89	Lípy u Jána	Lukov u Zlína
90	Lípa u staré pošty	Lukov u Zlína
91	Valdštejnův dub na Lukově	Lukov u Zlína
92	Jilm u hájenky	Lukoveček
93	Židkův buk	Lužná u Vsetína
94	Hruška na Pasíčkách	Malenovice u Zlína
95	Lípa u Malenovického hřbitova	Malenovice u Zlína
96	Lípa na Malenovickém náměstí	Malenovice u Zlína
97	Dub na Nové ulici	Malenovice u Zlína
98	Mařatická oskeruše	Mařatice
99	Hrušeň u Míkovic	Míkovice nad Olšavou
100	Tis v Morkovicích	Morkovice
101	Lípa u křížku	Napajedla
102	Lípa u školy	Napajedla
103	Návojský dub	Návojná
104	Dub na Paseckých Lazech	Nedašova Lhota
105	Karlův dub	Nedašova Lhota
106	Oskeruše u Kozojedska	Nitkovice
107	Jilm v Novém Hrozenkově	Nový Hrozenkov
108	Dub letní v Novém Hrozenkově	Nový Hrozenkov
109	Lípa pod kostelem	Osvětimany
110	Dub na ulici K. Čapka	Otrokovice
111	Duby na koupališti	Otrokovice
112	Lípa u Kolelače	Pitín
113	Spáčilova oskoruša	Pitín
114	Hrušeň pod Javorníkem	Podhradní Lhota
115	Lípy popravených vlastenců	Poličná
116	Horákův dub	Poličná

Číslo	Název	Katastrální území
117	Lípy u kapličky v Poteči	Poteč
118	Jedle u Baribala	Poteč
119	Peškova lípa	Pozděchov
120	Hruška za kostelem v Prakšicích	Prakšice
121	Lípa na Malenisku	Provodov na Moravě
122	Moruše na ul. Karoliny Světlé	Prštné
123	Dub na Prženských pasekách	Pržno u Vsetína
124	Lípa u kaple sv. Antonína	Přiluky u Zlína
125	Jedle pod Čerňavou	Rajnochovice
126	Smrk pod Sochovou	Rajnochovice
127	Lípa u Boží muky	Rokytnice u Slavičina
128	Babyka za humny v Rokytnici	Rokytnice u Vsetína
129	Jedle pod Bukovinou	Rusava
130	Oskeruše na Salaši	Salaš u Zlína
131	Mikeštikova hruška	Salaš u Zlína
132	Lípa u Skaštic	Skaštica
133	Dub u Wolfova splávku	Skaštica
134	Jilmy pod Ovčárnou	Slavkov pod Hostýnem
135	Hruška v Horním poli	Slavkov u Uherského Brodu / Horní Němčí
136	Dub u Holíků ve Slušovicích	Slušovice
137	Lípa u Solaneckého fojtství	Solanec pod Soláněm
138	Malíkova lípa	Staré Hutě na Moravě
139	Široký dub	Staré Hutě na Moravě
140	Lípy u kapličky	Strání
141	Buk u zámečku	Strání
142	Dub u Kamenné budy	Strání
143	Skalická oskeruše	Stříbrnice u Uherského Hradiště
144	Dřín u Vrbů	Střílky
145	Červený buk ve Střílkách	Střílky
146	Ctiborův dub	Střílky
147	Střítežský jasan na Přičnici	Střítež nad Bečvou
148	Topol u Volenova	Suchá Loz
149	Lípa v Šanově	Šanov
150	Lípy a břek u kostela	Štípa
151	Študlovská lípa	Študlov
152	Ondrova lípa	Študlov
153	Radošínská lípa	Študlov
154	Buk u mlýna	Třebětice
155	Platany ve Smetanových sadech	Uherské Hradiště
156	Platany u nádraží	Uherské Hradiště
157	Pilecká lípa	Uherský Brod
158	Hruška v brodských vinohradech	Uherský Brod
159	Lípa u hřbitova	Uhřice u Kroměříže
160	Lípy u hřbitova v Újezdě	Újezd u Valašských Klobouk
161	Lípy u kostela	Valašské Klobouky
162	Pechancův dub	Valašské Klobouky
163	Lípa ve Valašském Meziříčí	Valašské Meziříčí-město
164	Františkův břek	Vápenice u Starého Hrozenkova
165	Janův buk	Vápenice u Starého Hrozenkova
166	Buky na Hrušové	Velehrad
167	Tis v Podřatém	Velké Karlovice
168	Buk na Bařince	Velké Karlovice
169	Lípy na Machůzkách	Velké Karlovice
170	Tis pod Beskydem	Velké Karlovice
171	Tis pod Beskydem II.	Velké Karlovice
172	Lípa velkolistá pod Beskydem	Velké Karlovice
173	Jilm horský pod Beskydem	Velké Karlovice
174	Tis v Jezerném	Velké Karlovice
175	Lípa Na Sihle	Velké Karlovice

Číslo	Název	Katastrální území
176	Lípa u Karlovského muzea	Velké Karlovice
177	Těšanská lípa	Velké Těšany
178	Platan ve Věžeckém parku	Věžky
179	Lípa ve Vítonicích	Vítonice u Bystřice pod Host.
180	Růžová lípa	Vizovice
181	Polní hrušeň u Vizovic	Vizovice
182	Lípy u Vizovického šenku	Vizovice
183	Kalendův dub	Vizovice
184	Lípa u Dvora	Vlachovice
185	Dub u Včelínku	Vičková
186	Lípa u Luže	Vičková
187	Smilkův jilm	Vsetín
188	Turpišův dub	Vsetín
189	Lípy u Sládků	Vsetín
190	Mandincova lípa	Vyškovec
191	Rapantova lípa	Vyškovec
192	Klen ve Vlčí	Vyškovec
193	Lípa u Šamáků	Vyškovec
194	Štefkova oskeruše	Zádveřice
195	Holíkova oskeruše	Zádveřice
196	Lípy u kostela ve Zděchově	Zdýchov
197	Lípy Svobody	Zdounky
198	Cvrčovická planá hrušeň	Zdounky / Cvrčovice u Zdounek
199	Antošкова oskeruše	Zlámánc
200	Lípa na rozcestí	Zlechov
201	Oskeruše ve Zlíně	Zlín
202	Lípa na ul. Sokolská	Zlín
203	Jilm na ul. Lorencova	Zlín
204	Lípa u pomníku	Zubří
205	Koláčkův tis	Zubří
206	Čechova lípa	Žalkovice
207	Hašpicova lípa	Želechovice nad Dřevnicí
208	Lípy u kostela v Želechovicích	Želechovice nad Dřevnicí
209	Lípa u Sokolovny	Želechovice nad Dřevnicí
210	Lípa u mlýna	Želechovice nad Dřevnicí
211	Vidovský dub	Želechovice nad Dřevnicí
212	Lípa u sv. Vendelína	Žeranovice
213	Lípa u kapličky	Žlutava
214	Lípa u kapličky	Žopy

Památné aleje

Číslo	Název	Katastrální území
A1	Platanová alej u zámku	Bystřice pod Hostýnem
A2	Hoštické jírovcové aleje	Hoštice u Litenčic
A3	Platanové stromořadí	Chropyně
A4	Lipová alej u Komárna	Komárnno
A5	Alej k Novému Dvoru	Kvasice
A6	Jasanová alej	Kvasice
A7	Lipová alej u hřiště	Kvasice
A8	Lípy u Lukova	Lukov u Zlína
A9	Farní lipová alej v Rajnohovicích	Rajnochovice
A10	Lipová alej na Světlé	Zdounky